DARBININKAS

Vol. LXIX, Nr. 21 | Penktadienis-Friday | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N.Y. | 341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207 | 30 centų

Gegužės - May 25, 1984

NIJOLĖS SADŪNAITĖS PRISIMINIMAI

Tavo gailestingumas lydi mane per visas mano gyvenimo dienas

(Ps. 22, 6)

Savaitės įvykiai

Salvadoro prezidentu pagal oficialius Centrinės rinkimų tarybos duomenis buvo išrinktas nuosaikus krikščionių demokratų partijos kandidatas Jose Napoleon Duarte, surinkęs 54 proc. balsų.

Valst. sekr. Shultz pareiškė, kad Sov. S-gos atsisakymas dalyvauti olimpiniuose žaidimuose Los Angeles sudaro dalį jos apgalvoto plano užšaldyti santykius su JAV. Prezidentas Reagan nenumato daryti jokių žygių, kad Sov. S-ga savo nusistatymą tuo reikalu atšauktų.

Graikijos min. pirmininkas Andreas Papandreou, kalbėdamas Panheleniško socialistų sąjūdžio kongrese, pareiškė, kad JAV yra imperialistinė valstybė, kad Sov. S-gos siekimas įgyvendinti atoslūgio politiką yra tikras ir kad ji kovoja tik prieš kapitalizmą ir imperializmą. JAV šį pareiškimą pavadino labai įžeidžiančiu.

Olandijos vyriausybė, spaudžiama įvairių nusiginklavimo grupių, pareiškė negalėsianti įvykdyti laiku visų 48 JAV branduolinių raketų išdėstymo. Nuogąstaujama, kad toks nusistatymas gali sužlugdyti Nato planus išdėstyti 572 raketas Vakarų Europoj.

JAV ir Kanada savo ginčą dėl žvejybos teisių Maine įlankoj pavedė spręsti Tarptautiniam Hagos tribunolui.

Popiežius Jonas Paulius II, baigdamas savo kelionę Azijos valstybėse, pareiškė ir toliau vykdysiąs panašias keliones ir esąs pasiruošęs vykti į Sov. Sgą ir Kiniją, jei tik tokios kelionės galėtų būti parengtos.

Prezidento patarėjas saugumo reikalam Robert C. McFairlane pareiškė, kad slapta veikla Centrinėj Amerikoj darosi vis reikalingesnė, nes kitaip JAV turėtų arba kariškai įsikišti, arba nieko nedaryti.

Lenkijos vyriausybė vis dar įtikinėja kalėjime per 2 metus laikomus septynis uždarytos Solidarumo unijos ir keturis Socialinių reikalų gynėjus (KOR) sutikti išvykti į užsienį, nes kitaip jiem turėtų būti keliamos teismo bylos. Kaltinamieji tai daryti atsisako.

Izraelio kolonistų sąjūdžio Gush Emunim steigėjas rabinas Moshe Levinger policijos buvo areštuotas ryšium su vedamais tardymais dėl žydų teroristų veiklos.

JAV yra įsitikinusios, kad Irako pavyzdžiu lėktuvais puldinėti šiaurinėj Persijos įlankoj iš Iranui priklausančių Kharg salos refinerijų gabenančius aliejų tanklaivius pasekė ir Iranas, sužalodamas du Kuwait ir vieną Saudi Arabijai priklausančius tanklaivius.

Meksikos prezidentas Miguel de la Madrid, atvykęs į JAV, tarėsi su prezidentu Reagan prekybos, ūkiniais ir centrinės Amerikos reikalais, nors jų nusistatymai tais reikalais labai nesutampa.

Libijos diktatorius Qaddafi pasiūlė Prancūzijai pradėti pasitarimus dėl savo kariuomenių atitraukimo iš Čado.

Sov. S-ga susitarė su Rytų Vokietija išdėstyti jos teritorijoj didesnį skaičių vidutinės tolinašos branduolinių raketų.

Japonijos, Australijos, N. Zelandijos, Kanados ir JAV 80 karo laivų, 250 lėktuvų ir per 50,000 karių vykdo karinius pratimus tarp pietinės Californijos ir Havajų salų.

JŪSŲ TAUTA — DIDVYRIŲ TAUTA

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 60

SKYRIUS "MŪSŲ KALINIAI"

Laiškai kunigui kalėjime

Vilnius. Liepos 28 - 31 iš Kybartų, Vilkaviškio, Kapsuko (Marijampolės) bei kitų Lietuvos vietų į Vilniaus KGB buvo pasiųsta daugybė sveikinimo telegramų, vardo dienoje adresuotų suimtajam Kybartų parapijos klebonui, TTGKK nariui kun. Sigitui Tamkevičiui.

Tikintieji norėjo bent kuklia atvirute ir keletu šiltų žodžių išreikšti savo meilę ir pagarbą saugumo izoliatoriuje kalinamam kunigui.

Deja, beveik visos telegramos buvo grąžintos siuntėjams su paaiškinimu — adresatas nurodytoje vietoje negyvena.

V. Petkus 20 metų kalėjime

Šiemet sukanka 20 metų, kai Viktoras Petkus eina Gulago salyno keliais. Ta proga jis rašo:

"Jaunystis metais jau teko atsidurti tiesiog gyvenimo malūne, kur neišvengiamai tenka pabūti tarp girnų, kur reikia kažką žinoti ir apsispręsti, kad išliktum. Bet gyvenimo upė nusinešė detalių kalnus, drama nuslūgo, bepaliko esmės projekcija, jos ieškojimas ir suvokimas.

Neprarado dvasinės laisvės

Atminties dėka daugelis praeities dienų stovi čia pat, kaip artimi bičiuliai, o kartu yra simboliniai dydžiai, reiškiantys kultūros vertybių amžinumą ir pergalę konflikte su tironija visame pasaulyje... Nemaža dalis kalinių, badu privestų iki nužmoginimo, vis tiek neprarado vidinės dvasinės laisvės. Jie neprarado ir komunikatyvinės funkcijos.

Dar daugiau: jie neprarado vilties ir tikėjimo, be kurių negali būti nei paties gyvenimo, nei kūrybos. O gal svarbiausia, jog ir tokiame pragare jų neapleido troškimas surasti pasaulyje ir žmoguje bent krislelį gėrio, meilės, taurumo. Jie teigė laisvo mąstymo jėgą ir grožį.

Prisimena žuvę kaliniai

... Ir vėl matau išblyškusius ir pamėlusius veidus, tai užgesusiomis, tai karščiu deganciomis akimis, tik jau ne žmones, ne, bet vien kaulų ir odos kombinacijas, siūbuojančias, pūstelėjus vėjui. Jie apstoja mane glaudžiu būriu.

Taip, aš kartais matau juos visus kartu. Ir negaliu suprasti, kodėl taip pririša, ko jau seniai nebėra. Kodėl tos liesos rankos tiesiasi į tave, tie kaulėti pečiai tebenori atsiremti į tave. Kodėl tie žmonės neišnyksta, o vis tebevaikšto ir tebekalba. Nejaugi toji baisioji anų metų dilema — būti ar nebūti — padarė juos šimtmečiams nemirtingais.

Baisus vanduo

Beveik jokio maisto nepagaminsi be vandens. Vandens problema. Ji mus persekioja per visą čia buvimą. Viena, kad vanduo čia labai blogas. Jo paviršiuje plaukioja kažkokie riebalai. Ištisais mėnesiais jis daugiau panašus į kakavą. Todėl nevirinto vandens gerti neįmanoma.

Anksčiau bent maistui virti atveždavo švaraus vandens iš kaimelio. Bet paskui, matyt, kažkam bus šovusi mintis, jog per porą metų jau turėjome adaptuotis ir prie balos skysčio, todėl rezultate — turim ir valgyti, ir gerti tą skystimą.

Gyvenimas išvietėje

Antra — nuolatos trūksta ir tokio vandens, ypač rytais, ruošos metu. Be to, keista padėtis ir su tualetais. Niekur nėra vandens bakelių. Vanduo maža srovele teka siaurais vamzdžiais. Todėl iš pradžių reikia privarvinti kibirą, kad jis pakeistų bakelį.

Tualetai visose kamerose atviri, neizoliuoti. Vienintelė ventiliacija per vienintelio kameroje lango orlaidę. Šiek tiek anksčiau kai kuriose kamerose nuo stalo pusės tualetą pridengė beveik pusantro metro aukščio skydeliu, o dabar tokį patį skydelį pastatė ir darbo kamerose tik jau nuo durų pusės.

Niekados man nebuvo užklydusi mintis, kad teks gyventi ir dirbti išvietėje.

Galvas aukštyn!

... Nuotaika gera. Daugiau traukia dangiškoji arba dieviškoji sfera. Tik iš jos kyla žmonijos gyvenimas, jos kultūra.

Popiežius Jonas Paulius II savo kalboje, pasakytoje Unesco rezidencijoje Paryžiuje prieš porą metų birželio antrąją, šitaip antropologiškai paaiškino kultūros prigimtį: "Žmogus (...) yra vienintelis ontologine prasme kultūros objektas, subjektas ir riba."

Kultūra, jo žodžiais tariant, pirmiausia susijusi dangiškąja sfera, dieviškuoju pradu negi nenugalėsime gamtiškojo prado, žemiškosios sferos.

Tad galvas aukštyn! Tegul mūsų žvilgsniai būna nukreipti į Amžinąją Saulę. Ir todėl nesijaučiu blogiau, bet kasdien vis geriau ir geriau..."

1983 rugpjūčio 29

IŠ ANTANO TERLECKO LAIŠKŲ

Paskutiniu laiku A. Terleckas yra tremtyje, kur stengiamasi palaužti jo valią, įsitikinimus. Kurį laiką jis buvo priverstas gyventi viename kambaryje su psichiniu ligoniu. Susirgus neleista išvykti į sanatoriją gydymuisi.

Veža per bjaurius kalėjimus

"...Tiek daug minčių galvoje, tiek daug jausmų širdyje. Tačiau esu priverstas ir tremtyje cenzūruoti save. Juk niekas nepasikeitė, cenzūra liko ta pati..., o norisi, kad bent šį laišką gautumėt. Tad trumpai apie kelionę į tremtį. (A. Terlecką iš Kučino kalėjimo į tremtį išvežė 1982 spalio 27).

Kankino, tikrąja prasme kankino! Lagerio administracija šiltų baltinių neperdavė, maisto nusipirkti neleido...

(nukelta į 2 psl.)

18.—

MEILĖ — GALINGESNĖ UŽ NEAPYKANTĄ

(Gaudavo daug laiškų ir siuntinių)

Būdama Bogučanuose, gaudavau labai daug iš užsienio laiškų ir siuntinių. Pašto darbuotojas stebėjosi ir klausinėjo, ką man iš 20 užsienio šalių žmonės rašo. "Rašo, kad myli ir meldžiasi" — atsakydavau.

Gautus siuntinius perpakuodavau ir išsiųsdavau politiniam tremtiniam, kurių sąlygos buvo sunkesnės nei mano. Jų pažinojau per 20. Vėl pašto darbuotojas stebėjosi, kodėl aš viską išsiunčiu ne namo — į Lietuvą, bet visai svetimos tautybės žmonėm į nuošaliausius Sibiro, Jakutijos, Magadano užkampius. Kas tie žmonės man?

"Jie mano broliai ir sesės, patekę į vargą" — atsakydavau. "Juk ir jūs sakote, kad žmogus žmogui brolis". Komjaunuolės stebėjosi ir klausė: "Na, o jei mes į vargą, kaip jie, pakliūtume, ar ir mum atsiųstumėte?" — "Žinoma, jeigu tik turėčiau jūsų adresą", — atsakydavau.

Jom tai buvo nesuprantama, bet jos tikėjo mano žodžiais. Jau sugrįžus į Lietuvą, gavau iš jų nuoširdų pasveikinimą, rašė, kad negali manęs pamiršti. Tikrai meilė yra galingesnė už neapykantą!

(Grįžta į Lietuvą)

1980 liepos 7 baigėsi mano nutrėmimas, ir aš per Rygą išskridau į namus. Rygos aerodrome, išlipant iš lėktuvo, mane pasitiko Vilniaus KGB balta "Volga" ir be jokių dokumentų ar orderio įsodino ir parvežė į Vilnių.

Pasirodo, kad manęs pasitikti į Rygą buvo atvažiavęs kun. Alfonsas Svarinskas ir dar keli kunigai bei tikintieji. Jie norėjo mane nuvežti į Žemaičių Kalvariją — Švč. Motinėlės Marijos atlaidus. Rygos čekistai juos visus vaikė iš aerodromo.

Čekistai mane pagrobė, kad jokio sutikimo nebūtų.

(Pasakoja apie savo vargus)

Nežiūrint KGB grasinimų ir gąsdinimų, vėliau man suruošė labai iškilmingą sutikimą daugelyje Lietuvos parapijų. Sutikimuose dalyvavo daug vaikų, jaunimo, suaugusių. Aš jiem papasakodavau savo odisėją: apie suėmimą, tardymą, kalėjimus, konclagerį ir Sibirą, visada pabrėždama, kad per tuos 6 metus daug kartų pati patyriau, kad be Gerojo Dievo valios ir plaukas nenukrenta. Todėl visi turime labai Juo pasitikėti ir nebijoti jokių persekiojimų, bet dirbti kiek jėgos leidžia žmonių labui ir Dievo garbei.

Baimė yra išdavystės pradžia. Bijoti turime vieno, kad per mažai dirbame ir rūpinamės Kristaus ir Bažnyčios reikalais, per mažai yra aukos mūsų gyvenime. Negailėkime savęs, atsiremkime į Kristų, ir būsime nenugalimi.

(Vėl graso suimti)

KGB konfiskuodavo beveik visus mano laiškus, per prokūratūrą grasino mane su kriminalistėmis kartu pasodinti į kalėjimą... Savo pažadus pradėjo realizuoti buvusiam KGB viršininkui — Andropovui tapus sovietų valdovu. Čekistai sau davė visišką laisvę ir ėmė siautėti kaip niekad anksčiau.

(Suėmė brolį)

Pirmiausia, keršydami man, nutarė, kaip jau anksčiau žadėjo, susidoroti su mano broliu: sufabrikavo iš piršto išlaužtą bylą, uždarė į psichiatrinę. Pamatę, kad aš jiem daug kur kliudau — ypač jie bijo viešumos, pasaulio protestų, kas brolį ir išgelbėjo, nutarė izoliuoti mane — pasodinti į kalėjimą.

KGB labiausiai pykina, kai jų nusikalstami darbai, kaip įvykę faktai, perduodami į užsienį. Tada vargšeliai šaukia, kad juos šmeižia. Už tai nekaltus žmones sodina į kalėjimus, psichiatrines. Pagal liaudies išmintį: "Patys muša ir patys rėkia..."

(Telegrama dėdei)

O buvo taip, kai tik brolį uždarė į psichiatrinę, kitą dieną, 1982 lapkričio 19, išsiunčiau iš Vilniaus skubią telegramą su įteikimo pranešimu savo dėdei, mano motinos broliui, Kazimierui Rimkui, gyve-

(nukelta į 2 psl.)

New Yorke gegužės 11-12 Estų Namuose ir lietuvių Kultūros Židiny vyko politinių studijų savaitgalis. Gausioj programoj vyko ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos simpoziumas. Nuotraukoj iš k.: kalba Audrius Remeikis, sėdi Gintė Damušytė, Rimantas A. Stirbys, Gintaras Grušas, Dainora Juozapavičiūtė. Nuotr. Vytauto Maželio

ATIDENGIAMOS KARO PASLAPTYS

Artėjant sąjungininkų išsikėlimo į Prancūziją 30 m. sukaktuvių dienai, Amerikos laikraščiai atidengė iki 1951 JAV armijos labai saugotos paslapties kai kurias smulkmenas.

Ruošiantis invazijai į Prancūziją, Britanijos pietvakarinio iškyšulio Devon srities gyventojai buvo iškeldinti kitur, o jų gyventose žemėse buvo įrengtos stovyklos JAV kariam ir įvairūs karinių reikmenų sandėliai. Čia ištisusiame paplūdimy JAV kariai nuolat vykdė įvairius pratimus, supažindinančius juos su į Prancūzijos krantus išsikėlimo kliūtim ir jų nugalėjimu.

Artėjant invazijos dienai, JAV armijos VII korpas vykdė naktinius išsikėlimo pratimus Exercise Tiger, turėjusius tikslą naktį išlaipinti karius su jiem reikalingais reikmenim kautynių sąlygose. Trijuose nesaugojamuose išsikėlimo laivuose buvo sutelkta apie 3000 JAV karių, kurių uždavinys buvo iškeldinti įvairius tiekmenis į krantą invazijos metu. Balandžio 28 naktį keliem Vokietijos greitlaiviam pavyko nepastebėtiem įsiveržti į Lyme įlanką, kur buvo laikomi išsikėlimo laivai, ir torpedomis juos sužaloti. Netrukus du tokie laivai su kariais nuskendo. Laivuose buvę kariai nebuvo pasiruošę tokiam netikėtumui sutikti, ir, laivam skęstant, jų tarpe kilo panika. Daug jų žuvo laivo viduriuose, kur kariai buvo nuėję pasiimti savo maišų su kareiviškais reikmenim, o kiti prigėrė, nežinodami, kaip reikia panaudoti asmenines gelbėjimosi plūdes. Išaušus laivai išgraibė iš įlankos prigėrusiųjų lavonus ir paskubom užkasė pakrantėje. Visa buvo daroma labai greitai ir slaptai, nes bijota, kad vokiečiai iš anksto nepatirtų apie rengiamą išsikėlimą. Armija neleido net užsiminti apie šį įvykį.

1944 birželio 6 JAV armijos VII korpas, išsikeldamas į Prancūziją vadinamam Utah paplūdimyj, neteko 100 žuvusių karių, o aną nelaimingą naktį vykdant pratimus žuvo net 749 kariai, kurių beveik pusės lavonai niekada nebuvo surasti. Pakrantėje pakasti žuvusiųjų lavonai po karo buvo iškasti ir palaidoti didesnėse karių kapinėse, bet visas epizodas iki 1951 buvo laikomas griežtoj paslapty. Net ir paslaptį adidengus 1951, šis įvykis nesukėlė didesnio dėmesio.

Tik Lyme įlankos paplūdimy liko JAV armijos pastatytintas paminklas, dėkojantis vietos gyventojam už jų karo metu patirtus vargus išsikeldinimo metu, ruošiantis karui prieš Vokietiją.

Neseniai vandalai, skelbdami taikos šūkius, raudonais dažais ir taikos šūkiais išniekino net ir šį paminklą ir sugadino prie jo esantį vėliavos stiebą, kur plevėsnodavo JAV vėliava.

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Minsko dailės muziejuje buvo surengta **lietuvių dailininkų graviūrų paroda.** Išstatyta per 100 darbų. Dalyvavo šie dailininkai: A. Sirutytė su graviūrų ciklu "Nerijos miestai", E. Lisauskienė su triptiku "Pajūris", V. Valius su "Vilniaus peisažais", V. Kiserauskas su knygų iliustracijomis, A. Pakeliūnas su Kauno senamiesčio graviūronis, L.J. Paškauskaitė su portretais.

— Sovietų Sąjungos rašytojų premija teko ir žymiajam lietuvių literatūros kritikui **Vytautui Kubiliui** už jo kritikos raštus.

— Spaudos žiniom, viena pirmųjų vaistinių Lietuvoje buvusi 1655 įsteigta **Kėdainiuose,** to miesto rotušėje. Dabar senoji rotušė esanti restauruota ir buvusios vaistinės patalpose įkurtas mažutis vaistinės muziejus. Ant durų iš senoviškų raidžių užrašas "Vaistinėlė".

— Vilniaus miesto rytinė dalis paskelbta **apsauginiu parku.** Jo plotas — 1570 ha. Parko tikslas — apsaugoti gamtą ir joje esančius kultūrinius paminklus ir poilsio galimumus.

— Vilniuje įvykusiame **Pabaltijo teatrų festivalyje** dalyvavo Vilniaus akademinis dramos teatras su V. Bubnio romano "Po vasaros dangum" inscenizacija, Vilniaus jaunimo teatras su verstine rusiška pjese. Iš Estijos buvo atvykę du teatrai, iš Rygos — vienas. Jie vaidino verstinius sovietinius veikalus. Festivalyje taip pat dalyvavo Gudijos akademinis dramos teatras ir Leningrado rusų teatras.

— Vilniuje koncertavo **Leningrado Filharmonijos simfoninis orkestras.** Šalia rusų dirigentų orkestrui dirigavo ir J. Domarkas. Buvo grojami M. Glinkos, P. Čaikovskio, S. Rachmininovo, F. Šostakovičiaus ir Vakarų klasikų kūriniai.

— Rusų baleto po Lenkiją gastrolėse dalyvavo ir du Lietuvos baleto šokėjai — Loreta Bartusevičiūtė ir Aleksandras Molodovas.

— Vilniaus akademiniame **dramos teatre** režisierė I. Bučienė pastatė M. Bulgakovo pjesę "Moljeras", Panevėžio dramos teatre režisierius A. Pociūnas pastatė Ostrovskio pjesę "Pelninga vieta", Šiaulių dramos teatre režisierius J. Ievaitis pastatė Moljero "Don Žuaną".

— Ūkinių pasiekimų parodų rūmuose Vilniuje buvo surengta gėlių ir šiltnamiuose išaugintų daržovių **paroda — "pavasario puokštė".**

— **Birštone** jau nuo senesnių laikų veikia mineralinio vandens ir purvo vonių gydykla. Birštono įkūrimo data laikoma 1846 metai. Nuo 1978 čia veikia sanatorija "Versmė", kurioje dirba 10 gydytojų, 30 medicinos seserų — iš viso 170 aptarnaujančio personalo. Spaudoje skelbiama, kad čia kasmet pasigydą nuo 4 iki 10 tūkstančių ligonių, daugiausia kolchozininkų. Versmė dar plečiama — statoma didelė valgykla, miegamoji salė, numatyta net 500 vienetų nauja gydykla.

— **Balandžio 9** Lietuvoje mirė Lietuvos dramos teatro veteranė **Prudencija Pinkauskaitė.** Buvo gimusi 1897 Joniškyje. Vaidinti pradėjo Rygos lietuvių mėgėjų teatruose. Į pirmaeiles artistes ji išaugo A. Sutkaus dramos studijoje. Per 50 savo teatrinio darbo metų ji sukūrė daug žymių moterų vaidmenų. Jos vardas įrašytas Kauno, Šiaulių, Klaipėdos teatrų istorijoje. Paskutiniais metais sunkiai sirgo. Mirė eidama 87 metus.

— **Vladas Žukas** yra vienas žymiausių pavergtos Lietuvos bibliografų. Mokslinio kandidato laipsniui gauti jis yra parašęs disertaciją apie žymųjį mūsų bibliografą Silvestrą Baltramaitį. 1983 išleista V. Žuko parašyta stambi knyga "Lietuvių bibliografijos istorija" I dalis, apimanti laikotarpį nuo pirmosios lietuviškos knygos iki 1940 metų. V. Žukas plačiai apžvelgia žymesniuosius praeities bibliografus, ilgiau sustodamas ties S. Baltramaičiu, daugiausia vietos paskirdamas Vc. Biržiškos darbams. Veikalas atskleidžia tik bibliografijos istoriją, o pati bibliografija jau sutelkta kitose knygose.

— Rytų Vokietijos viena leidykla Berlyne yra išleidusi didelę lietuvių literatūros antologiją.

(nukelta į 3 psl.)

Savaitės įvykiai

JAV ginklų kontrolės ir nusiginklavimo agentūra paskelbė, kad per ateinančius metus ginklavimosi reikalam pasaulis išleis trilijoną dol. Per 1982 ginklavimosi reikalam Sov. S-ga išleido 257 bil. dol., o JAV — 196.3 bil. dol.

Nepaisant Meksikos gyventojų skurdo, buv. prezidentas Jose Lopez Portillo pagal CIA duomenis sugebėjo per 6 prezidentavimo metus įsigyti turto už 1.3 bil. dol., o dabartinis prezidentas Miguel de la Madrid per pirmuosius keturis prezidentavimo mėnesius pervedė į Šveicarijos bankus 13 mil. dol.

Britanijos gynybos sekretorius Michael Heseltine pareiškė, kad Britanija yra pasiryžusi kaip atsvarą prieš Sov. S-gos ginklavimąsi pavesti Nato reikalam dar 4,000 kautynių karių ir daugiau karo laivų ir lėktuvų.

Sov. S-gos pavyzdžiu nedalyvauti Los Angeles įvyksiančiuose olimpiniuose žaidimuose pasekė Bulgarija, Rytų Vokietija, Vietnamas, Mongolija ir Afganistanas.

Sov. S-gos pirmasis min. pirmininko pavaduotojas Ivan V. Archipov savo vizitą į Kiniją netikėtai atšaukė.

Tarptaut. Hagos tribunolas nusprendė, kad JAV turi sustabdyti Nikaragvos uostų minavimą ir gerbti jos nepriklausomybę.

Kubos vyriausybė pasiūlė Vakarų kapitalistam pastatydinti jai priklausančioj Cayo Largo saloj eilę modernių viešbučių ir įrengimų, kuriais galėtų naudotis tik svetimšaliai su tvirta valiuta, ir gautu pelnu dalytis su Kuba. Amerikos kapitalistai šiuo siūlymu dėl Kubai taikomo embargo pasinaudoti negalės.

Amerikos medicinos keli specialistai yra pasiryžę vykti į Sov. S-gą gydyti širdies liga sergančios fiziko Sacharovo žmonos Jelena G. Bonner, kuri taip pat, kaip ir jos vyras, paskelbė bado streiką.

Amerikos inžinierius James Durward Harper už bandymą parduoti Lenkijos žvalgybos agentam slaptus JAV raketų duomenis federalinio teismo buvo nuteistas kalėti iki gyvos galvos.

Filipinuose per vykusius dalinius parlamento rinkimus prezidento Marcos opozicinė partija išrinko apie trečdalį atstovų, bet vyriausybės partija parlamento daugumos neprarado.

Nepaisant eilės JAV padarytų akibrokštų, Sov. S-gos 44 asmenų prekybos ir ūkinė delegacija atvyksta į JAV ir stengsis, kad JAV sumažintų Sov. S-gai daromus prekybos suvaržymus.

JAV numato per ateinančius 4 metus išleisti 149 mil. dol. karinėm bazėm ir kitiem kariniam įrengimam Centrinėj Amerikoj ir Karibų jūros srity statydinti.

Sov. S-ga skuba statydinti Juodosios jūros laivų statymo dirbtuvėse 75000 t. branduoline energija varomą lėktuvnešį.

Philadelphijos vyrų dainos vienetas atlieka programą Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime. Iš k. Virgus Volertas, Raimundas Pūkis, vadovas Vytautas Maciūnas, Vidmantas Rukšys, Rimantas Stirbys, Bronius Krokys ir Algis Šalčiūnas. Akomponuoja Birutė Šnipaitė. Nuotr. Aušros Bagdonavičiūtės

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

Negalvojau, kad gali būti bjauresnių kalėjimų už Smolensko. Pasirodo gali. 21 parą išlaikė Irkutsko kalėjime. Ką ten mačiau ir girdėjau, sunkiai patikėtumėt . . .

Kūčios kalėjime

Po 35 km kelionės "voronoku" nuvežė į lagerį visą sutinusį. Galvojau, kad didesnių kančių žmogus negali pakelti. Oi, gali! Gali tokiu pačiu "voronoku" Kolynos keliais nuvažiuoti daugiau 1000 kilometrų.

Gruodžio 23 išvežtas iš Magadano kalėjimo Kūčias galvojau švęsti Omsukčane. Deja, po 500 km teko apsistoti Seinčanų kalėjime.

Atrodė, kad Kūčios bus liūdniausios. Ne! Vakare sielą užliejo tokio beribio džiaugsmo banga, . . . pajutau esąs laimingiausias iš visų 3 milijonų lietuvių . . . Už tai visiems dėkoju už maldą...

Esu labai laimingas, kad likimas pasiuntė mane čia Lietuvos pasiuntiniu. (. . .) Teisybės negalvoju ieškoti. Negalvoju ir niekam skųstis . . . Viską jie gali! Tik bejėgiai vergu mane paversti. Blogiausiu atveju gali mane užmušti. Mirtis — ne blogiausia žmogaus baigtis . . ."

Gražiai atsiliepia apie lietuvius kalinius

"1980-jų lapkričio 23-ją atvežtas į vieną iš Uralo lagerių, sužinojau, kad neseniai iš čia išsilaisvino 15 metų partizanavęs ir tiek pat iškalėjęs Šerkšnys. Prieš keletą metų šiame lageryje kalėjo Simas Kudirka, Petras Plumpa, Šarūnas Žukauskas.

Man buvo labai malonu girdėti, kad lietuviai esą drąsūs vyrai, principingi kaliniai, ištikimi draugai.

Po kurio laiko į Kučiną atvykęs iš kito lagerio ukrainietis geru žodžiu minėjo Pečeliūną ir Iešmantą. Pavasarį iš gretimo "speco" atvedė du ukrainiečius, o gerokai vėliau — kalmuką.

Visi jie neslėpė pasididžiavimo, kad jų draugu buvęs didžiulės fizinės jėgos ir visur už įsitikinimus sugebąs kovoti Henrikas Jaškūnas.

Labai gražiai jie atsiliepė apie 30 metų iškalėjusį, bet nepalūžusį Balį Gajauską.

Vienas gudas dažnai prisimindavo Vladą Lapienį. Jis pasakojo, kaip šis tvirtai laikėsi, buvo du kartus pasodintas į karcerį ir privertė konclagerio administraciją nusileisti.

1981 rugsėjo viduryje iš Mordovijos pervežė Mikolą Rudenko (nuteisę jo žmoną, vyrą nusprendė išgabenti toliau). Sužinojęs, kad aš lietuvis, Mikola visą vakarą pasakojo man apie Mordovijos lagerio lietuvius: V. Lapienį, P. Paulaitį, A. Žyprę, V. Skuodį, A. Janulį. Pats Mikola vertas gražiausių komplimentų, tačiau apie lietuvius jis kalbėjo neslėpdamas savo susižavėjimo . . .

Jūsų tauta — didvyrių tauta

Mikola pasakojo, kad dar Tarasas Ševčenko iškėlęs Lietuvos ir Ukrainos sąjungos idėją. Prisiminus šią idėją, šiandien reikia geriau vieniems kitus pažinti, suprasti. Mikola užbaigė mūsų pokalbį tokiais žodžiais: "Jūsų tauta — didvyrių tauta. Turite moralinę teisę didžiuotis ja".

Seniai taip laimingas jaučiaus . . . Ačiū už tai jums visiems! Jūsų pavyzdys labai man buvo reikalingas kelionėje į Kolymą. Ir šiandien semiuosi iš jo jėgų."

1983 balandžio 7

MEILĖ — GALINGESNĖ UŽ NEAPYKANTĄ

(atkelta iš 1 psl.)

nančiam Chicagoje. Telegramoje rašiau: "Alių uždarė psichiatrinėn. Nilė".

Mano brolį krikštijo dviem vardais: Jonas-Aloyzas. Dėdė jį laiškuose vadina Alium, o mane — Nile. Tos telegramos dėdė turbūt negavo, neatėjo man jos įteikimo pranešimas, nors už telegramos išsiuntimą sumokėjau 21 rub. 64 kp., beveik visą savo mėnesinį uždarbį.

(Kai grįžau iš Sibiro, norėjau įsidarbinti parduotuvės valytoja, bet kadrų skyriuje pasakė, kad tas darbas man per geras ir, jei vedėja mane priims, ją išvys iš darbo. Po to įsidarbinau prie Paberžės bažnyčios pagalbine darbininke: skalbti, tvarkyti bažnytinius rūbus, šventorių, gėlynus. Už tai kaip visi Bažnyčios tarnai moku valstybei — finansam mokesčius.)

(Provokacija)

Mano dėdei išsiųstą telegramą pasiėmė Vilniaus KGB, ir kaip atsakymas į ją buvo 1982 lapkričio 22 provokacija. Tą dieną nuėjau aplankyti į psichiatrinę brolį. Mane užpuolė to skyriaus vedėja — KGB agentė, gyd. R. Ražinskienė (žydė) ir išvijo: "Nešdinkis iš čia! Neturi teisės čia lankytis!"

Man tik išėjus, jai telefonu paskambinus, atvažiavo incognito čekistas, kuris 1982 spalio mėn. pas mus darė kratą (jai vadovavo), ir keli milicininkai. Jie tikėjosi mane sučiupti dar nespėjusią išeiti. Apgailestavo, kad nespėjo.

Čekistui vadovaujant, sustatė aktą, esą, aš įžeidusi gyd. R. Ražinskienę, kad ir kaip ji terorizavo savo darbuotojus. Po melagingu aktu pasirašė tik du lenkai — med. sesuo Jadvyga Stašinskaja ir sanitaras Česlov Černevskij. Visi kiti darbuotojai ir ten buvę asmenys pasirašyti atsisakė, dėl to daugelis nukentėjo. Labiausiai nukentėjo tie, kurie su manimi spėjo pasikalbėti.

Rytojaus dieną manęs suimti atvažiavo 3 milicininkai, su milicijos mašina ir dokumentais, bet man tą kartą, Dievui padedant, pavyko pasprukti. Po to daug kartų, įvairiais sumetimais manęs ieškojo KGB ir milicija. Tų "draugų" vengiu tik todėl, kad noriu, kiek Viešpats laimins, dar šiek tiek patarnauti žmonėm, kovojantiem už tiesą ir savo teises. Su džiaugsmu esu visada pasiruošusi už tai eiti į kalėjimą, o jei Viešpats suteiktų tokią malonę — ir mirti.

(Bus daugiau)

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 367 Larkfield Road., East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtinais atvejais 516 757-2671. New Yorke ofisas Life palaipose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211: ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

ROMAS PETRAUSKAS, akcijų brokeris, dirba su Thomson McKinnon Securities Inc., One State St. Plaza, N.Y.C., N.Y. 10004. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, options, fondus, commodities, auksą ir sidabrą. Atidaryti IRA planus ir tax shelters. Suinteresuoti skambinkite 212 482-6962-3.

LIETUVIŲ RADIJO VALANDA WORCESTER, MA. — WICN 90.5 FM Trečiadieniais 8-9 v.v., penktadieniais 7:30 - 8:30 v.v. Inž. Ed. V. Meilus Jr., vedėjas, 23 Shirley Rd., Shrewsbury, MA 01545. Tel. 617 852-3665.

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos Atsiminimai", penkt. WEVD 10-11 val. vak. 97.9 FM. Taip pat "Music of Lithuania", sekmad., 2:05 - 3:00 v. p.p. iš WSOU, 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELE VIETA — — GAUSI PARODŲ SALE

KVEĆAS
JONAS
1933 + 1976

DANTŲ GYDYMO CENTRAS
Dr. Donatas Aleksandravičius,
Vedėjas
VISA MASTERCHARGE
METRO DENTAL SERVICE, P.C.
116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418
Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.
SKAMBINTI: (212) 441-0909
Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA
- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207

Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office

Subscription per year — $15.00. Single Copy 30 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA. LDS organa DARBININKA ir LIET. ZINIAS ● Prenumerata metam $15.00 ● Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiura ● Pavardė pasirašyti straipsniai nebutinai išreiškia redakcijos nuomonę ● Už skelbimu turini ir kalba redakcija neatsako.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Popiežiui iš kelionės grįžus

Popiežius Jonas Paulius II-sis laimingai sugrįžo iš ilgos kelionės Tolimųjų Rytų ir Okeanijos kraštuose. Šventojo Tėvo lėktuvas nusileido gegužės 12 7 val. ryto Romos aerouoste, kur popiežių pasitiko kardinolų kolegijos dekanas ir keli kiti kardinolai, Amerikos lietuvis vyskupas Paulius Marcinkus, Bažnyčios Viešųjų Reikalų vicesekretorius prelatas Audrys Bačkis, valstybės sekretoriato atstovai, diplomatinio korpuso dekanas ir kiti asmenys.

Iš aerouosto Popiežius nuvyko tiesiai į Šv. Petro baziliką, kur susitelkė maldoje prie apaštalo šv. Petro kapo, dėkodamas Apvaizdai už laimingai vykusią ir užbaigtą apaštalinę kelionę.

Popiežiaus apaštalinės kelionės atgarsiai dar tebeaidi jo aplankytuose kraštuose. Šventojo Tėvo vizito prisiminimas dar ilgai liks gyvas žmonių širdyse. Visur reiškiamas įsitikinimas, kad Popiežiaus misija tolimuosiuose kraštuose, sustiprinusi vietines Bažnyčias, ateityje duos gausių vaisių.

Visuose Popiežiaus aplankytuose kraštuose spauda vieningai pabrėžia, kad Jonas Paulius II-sis laimėjo žmonių širdis. Šis pareiškimas nėra mandagumo formulė, bet atspindi daugumos žmonių jausmus. Popiežiaus aplankytų kraštų žmonės, ir ne tik katalikai, gerai suprato, kad Šventojo Tėvo kelionė buvo meilės ir taikos misija. Popiežius keliavo skelbdamas visuotinės brolybės ir santarvės būtinumą, ragindamas šalinti visus žmoniją skaldančius barjerus, kaip žmogaus orumo ir jo pagrindinių teisių pažeidimą, rasinę diskriminaciją, socialinį neteisingumą, egoizmą. Tai vertybės, kurias visų tautų ir rasių žmonės vienodai supranta ir kurių vieningai trokšta, įsitikinę, kad tik šiomis vertybėmis turi būti kuriama laimingesnė žmonijos ateitis Bažnyčios skelbiamos Kristaus Evangelijos dvasioje.

Skrisdamas iš Bankoko atgal į Romą, Jonas Paulius II-sis susitiko su jį lydėjusiais įvairių kraštų žurnalistais. Atsakydamas į kai kurių žurnalistų klausimus, Šventasis Tėvas padarė keletą svarbių pareiškimų.

Vienas jų lietė žmogaus teisių gynybos klausimą, kuris yra Popiežiaus apaštalinės misijos centre. Kai kalbu apie būtinumą apsaugoti pagrindines žmogaus teises, ypač gi kiekvieno asmens religinę laisvę, — kalbėjo Popiežius, — aš nekaltinu atskirų valstybių valdžių, bet pabrėžiu ir išreiškiu visuotinį reikalavimą. Jei tačiau kai kurių valstybių valdžios laiko, kad šiais pareiškimais jos yra puolamos, tai reiškia, kad galbūt jos jaučiasi kaltos.

Mano pareiškimai už žmogaus teisių apsaugojimą, — toliau kalbėjo Popiežius, — neprivalo būti suprasti kaip politinio pobūdžio pareiškimai. Bažnyčia, Apaštalų Sostas, laiko savo esminiu uždaviniu tarnauti tiesai, iškelti prievartą ir smurtą, taip pat padėties iškraipymą. Galbūt vykdydama šį savo uždavinį, Bažnyčia nebus reikiamai suprasta, bet ji negali tylėti. Jei yra vadinamų Tylos Bažnyčių,— pabrėžė Popiežius, — tai todėl, kad mes nepilnai vykdome svavo misiją kalbėti jų vardu. O kai mes kalbame jų vardu, tos Bažnyčios yra mum nepaprastai dėkingos. Vietnamo Bažnyčia, pavyzdžiui, su dideliu dėkingumu priėmė mano pareiškimą, padarytą Lourde.

Į vieno žurnalisto klausimą, ar Popiežius laukia kokio nors atsakymo į vietnamiečiam skirtą pareiškimą šios kelionės metu, Jonas Paulius II-sis pažymėjo: Taip, laukiu tiktai atsakymo, kad Vietname gyvenantiem krikščionim, katalikam, bus užtikrintos jiems priklausančios teisės.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS PAPILDYMŲ TOMO TALKA

Nors užsimotasis darbas vyksta lėčiau, negu norima, apie pusė medžiagos jau gauta ir jos kasdien gausėja. Būsimiesiem skaitytojam gali būti įdomu žinoti, kad į darbą jau yra įsijungę žinomi išeivijos mokslininkai ir visuomeninių sričių žinovai. Čia skelbiamas pavardžių sąrašas nėra pilnas. Surašėm tuos bendradarbius, kurie rašo straipsnius sutartomis temomis. Dar yra kita bendradarbių grupė, kuri pagelbėjo redaktoriam biografine ir kitokia informacine medžiaga. Jų pavardės galės būti paskelbtos kita proga. Jau gavome straipsnius iš šių autorių:

K. Barėnas — Anglijos lietuviai, dr. J. Balys — bibliografija, inž. dr. J. Bilėnas — lėktuvai, G. Breichmanienė — liet. taut. šokių šventės, dr. B. Ciplijauskaitė — liter., dr. V. Dambrava — Venecuelos lietuviai, dr. K. Éringis — Liet. gamta, Alg. Gureckas — paštas, dr. St. Jankauskas — veterinarija, J. K. Karys — numizm., dr. G. Kazokienė — Austral. liet., dr. V. Klemas — okeanografija, dr. A. Kliorė — erdvių tyrimai, Br. Kviklys — Liet. pogrindžio spauda ir bažnyčios, dr. A. Liatukienė — odontologija, kun. dr. A. Liuima — LKMA, inž. B. Masiokas — Colorado liet., mgr. Alg. Nevulis — Seinų liet., R. Poškaitis — Liet. filmai, dr. Pr. Povilaitis — genet. inžinerija, kun. dr. J. Prunskis — visuomen. ir polit. dalykai, kun. dr. P. Rabikauskas — Liet. istorija, inž. J. Rimkevičius — techn. periodika ir visuom. d., dr. D. Slavinskas — telefonas, telegrafas, inž. D. Šatas — chemija, arch. A. Tamašauskas — archit., dr. V. Vengris — mikrobiologija ir menas, dr. R. Vaičaitis — aukšt. techn. mokyklos, kun. J. Vaišnora — visuomen. d., kun. A. Valiuška — Arizonos liet., T. Venclova — polit. ir visuomen. d., R. A. Vilkas — Liet. laivai.

Laukiam straipsnių iš pasižadėjusių bendradarbių: A.T. Antanaitis — literatūra, J. Brazdūnas — zoologija, A. Butas — spausdinimas, inž. J.V. Danys — Kanados liet., dr. V. Fidleris — energija, inž. B. Galinis — PLIAS/ALIAS, inž. A. Girnius — geodezija, žemėlapiai, dr. J. Girnius — filosofija, dr. J. Genys — botanika, inž. V. Izbickas — statyba, P. Jasiukonis — fotografija, J. Kavaliūnas — švietimas išeivijoj, Alg. Landsbergis — literatūra, dr. A. Liulevičius — matematika, dr. Č. Masaitis — astronomija, dr. S. Matas — pramonė, A. Mažiulis — etnografija, dr. S. Naujokaitis — medicina, inž. K. Nenortas — liet. filat. ir numizm. d-jos, arch. V. Peseckas — Liet. aviac. istorija, R. Sakadolskis — televizija, radijas, B. Saldukienė — geologija, J. Toliušis — LSS, dr. R. Vaišnys — fizika, dr. P. Zundė — skaičiav. mašinos.

Dalį tekstų rašo patys redaktoriai. Vyr. red. istorikas Simas Sužiedėlis, suredagavęs visus Enc. Lituanica tomus, rašo istorijos, visuomeninius ir kai kuriuos humanitarinius dalykus, tvarko biografijas ir tikrina kitų parašytus tekstus. Dr. inž. Stasys Bačkaitis jau parašė transportacijos temas ir redaguoja visus technologijos bei griežtųjų mokslų dalykus, talkinant komisijai: A. Gureckas, inž. A. Landsbergis ir dr. V. Vengris. Dr. inž. J. Gimbutas (LE skyriaus red. nuo IV iki XXXVI t.) ima Lietuvos kraštotyrą plačiąja prasme: miestų lokalinių istorijų tąsa, gyventojų kaita, kaimų likimas, kultūros ir architektūros paminklų likimas, muziejai. Pasaulinės temos surišamos su Lietuva. Svarbu, kad tarptautiniai dalykai rašomi lietuviškai, naudojant dabartinę mokslinę terminologiją. Tatai nors iš dalies atstos neturimus terminologijos žodynus.

Ypatingas dėmesys skiriamas lietuvių išeivijos veiklai ir žmonėm, nes jie ignoruojami soviet. liet. enciklopedijose. Kiek įmanoma, LE turi ištaisyti soviet. liet. encikl. faktų iškraipymus ir tendencingus nutylėjimus. Suminėtosios LE bendradarbių pavardės yra žinomos lietuvių visuomenei iš spaudos, mokslo ir kultūros simpoziumų ar iš paskaitų įv. organizacijose. Negalima laukti, kad rengiamasis LE papildymų tomas būtų pakartotas antra laida, tad racionaliam tiražui apskaičiuoti yra svarbu, kad būsimieji prenumeratoriai greičiau atsiųstų leidėjui Juozui Kapočiui savo pasižadėjimus prenumeruotis.

L. Enc. redaktoriai

Iš šv. Kazimiero jubiliejaus iškilmių Romoje. Šv. Tėvas Jonas Paulius II Šv. Petro bazilikoje eina laikyti iškilmingų pamaldų. Dešinėje matosi iškelta lietuviška vėliavėlė. Nuotr. kun. K. Pugevičiaus

Lietuvių kankinių koplyčia Šv. Petro bazilikoje Romoje. Nuotr. kun. K. Pugevičiaus

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Paskelbti 1984 metų Lietuvos valstybinių premijų kandidatai. Rašytojų sąjunga literatūros premijai kandidatais pasiūlė: R. Karčiauską už knygą "Žaliuojančios kalvos. Mažos mūsų nuodėmės", M. Martinaitį už eilėraščių knygą "Toli nuo rugių", R. Sadauską už meninės publicistikos knygą "Laimingų žmonių gyvenimas", V. Arešką už monografiją "Lietuvių tarybinė lyrika", V. Drėmą už monografiją "Pranciškus Smuglevičius" (pasiūlė Dailininkų sąjunga). Už knygeles vaikams premijuoti siūloma A. Žukauską. Už knygų iliustracijas siūloma premijuoti S. Valiuvienę. Siūloma premijuoti Kauno dramos teatro režisierių J. Vaitkų už kelių sovietinių ir lietuviškų kūrinių režisūrą. Kompozitorių sąjunga premijuoti pasiūlė kompozitorių J. Bučinską už simfoniją ir kitus muzikinius kūrinius, už dailės kūrinius siūloma premijuoti dail. J. Čekonio kūrinius, D. Mataitienę, už teatro dekoracijas. Siūlomi premijuoti ir filmų bei fotografijos kūrėjai: V. Žalakevičius, A. Grikevičius, V. Pečiūra, G. Kličius, M. Leonavičiūtė, V. Mainelytė, P. Abukevičius. Apie kandidatus pranešimą spaudoje paskelbė specialus premijų komitetas, sudarytas prie LTSR ministerių tarybos.

— Balandžio viduryje Lietuvoje mirė ilgametis Lietuvos operos choro dirigentas **Jonas Dautartas.** Buvo gimęs 1905 Kaune. Turėjo gražų balsą, dėlto dar tik būdamas 19 metų buvo priimtas dainuoti į valstybinės operos chorą. Kartu lankė ir muzikos mokyklą. Dėl muzikinių gabumų ir darbštumo jis greitai pakilo į choro koncertmeisterius, netrukus ir į dirigentus. Ilgesnį laiką vadovavo operetės chorui. Teatre išdirbo 45 metus. Greta teatro dainų šventėms paruošdavo vyrų chorus. Kelis kartus buvo dainų šventės dirigentu.

Pr. N.

AUŠRA NAUJOS GADYNĖS TEKA

AUŠROS 100 METŲ SUKAKČIAI PRISIMINTI

PAULIUS JURKUS

26.—

1914 metų pradžioje buvo surengta lietuvių spaudos paroda Vilniuje. Ją surengė Liet. Mokslo Draugija, faktiškai viską padarė dr. Jonas Basanavičius.

Dr. Basanavičius buvo žinomas ir kitų tautų tarpe, turėjo plačių pažinčių. Taip 1914 gegužės 6 Šveicarijos "Academia litterarum Genevensis" dr. J. Basanavičių už mokslo nuopelnus ir darbus išrinko savo nariu ir garbės profesorium. Tai buvo moralinis atlyginimas už jo nenuilstamą triūsą mokslo srityje.

Jo sveikata vėl pašlijo. Vėl jis išvyko gydytis į Berlyną. Ligoninėje gulintį jį dažnai lankė ir nuoširdžiai globojo tuo laiku Berlyne gyvenęs kun. J. Žilinskas. Visa tai buvo prieš pat Pirmąjį pasaulinį karą.

Prasideda pasaulinis karas

1914 rugpjūčio 1 Vokietija paskelbė visuotinę mobilizaciją ir rengėsi karui su Rusija. Basanavičius skubėjo iš Vokietijos grįžti į Lietuvą. Jau liepos 31 jis išsirašė iš ligoninės, nors ir nebuvo dar visai pasveikęs. Išvažiavimas tuoj pasunkėjo, nes vokiečiai jau nebemainė į markes rusiškų rublių. Jo rublių nekeitė nei bankai, nei pinigų keitimo įstaigos. Padėtį išgelbėjo kun. J. Žilinskas. Jis paskolino 200 markių Basanavičiui, kad galėtų sumokėti skolas ir nusipirkti traukinio bilietą į Lietuvą.

Išvažiavo į Lietuvą. Vagonai buvo pilni žmonių. Visi skubėjo, nervinosi. Šiaip taip jis pasiekė Kybartus, bet jo bagažo dar nebuvo. Bagažą atvežė pačiu paskutiniu traukiniu, kuris eidavo iš Berlyno į Rusiją.

Prasidėjo karas.

Nukeliauti į Vilnių tada nebuvo galima, nes masės rusų kariuomenės traukė į Vokietijos pusę. Basanavičius pasiekė savo tėviškę Ožkabalius. Jau ten girdėjo, kaip gaudžia patrankos tarp Eitkūnų ir Stalupėnų.

Vokietija kariavo dviem frontais. Jų dėmesys buvo nukreiptas į Vakarų frontą, į Prancūziją. Rusai gi bijojo netekti jų valdomos Lenkijos. Pasinaudodami tuo, kad vokiečių dėmesys nukreiptas į Vakarus, rusai puolė Rytprūsius. Rusų kariuomenės vadas Nikolai Nikolajevič įsakė rusų I ir II armijom užimti Rytprūsius ir sumušti ten buvusią vokiečių VIII armiją. Tuo norėjo padėti Prancūzijai gintis prieš labai stiprų vokiečių puolimą.

Pirmai rusų armijai vadovavo gen. Rennenkampf, II armijai — gen. Samsonovas. Gen. Rennenkampfo armija jau rugpjūčio 17 peržengė Vokietijos sieną ir pradėjo veržtis į kraštogilumą. Rugpjūčio 21 gen. Samsonovo armija puolė Rytprūsius iš pietų.

Vokiečių VIII armijos vadas gen. von Prittwitzas, bijodamas apsupimo, pasiūlė vokiečių vyriausiai vadovybei visai pasitraukti iš Rytprūsių už Vyslos. Vokiečių karo vadovybė nesutiko, atleido armijos vadą ir į jo vietą buvo paskirtas iš atsargos pašauktas gen. von Hindenburgas, jo štabo viršininku buvo paskirtas prie Lježo pasižymėjęs gen. Ludendorffas.

Rusai ties Gumbine delsė. Tuo pasinaudojo vokiečiai. Gen. Ludendorffas pasiūlė planą— apsupti rusų armijas iš sparnų. Hindenburgas planą priėmė.

Tarp rusų armijų nebuvo ryšių. Vokiečiai pagavo nešifruotą gen. Samsonovo telegramą apie II armijos dalinių išdėstymą. Vokiečiai vykdė numatytą planą — rusų antros armijos sparnai buvo apsupti ir visa armija sunaikinta. Neskaitant užmuštų ir sužeistų, vokiečiai paėmė 95,000 sveikų rusų karių į nelaisvę. Rusai neteko 500 artilerijos pabūklų. Sumuštos armijos vadas gen. Samsonovas nusišovė.

Vokiečiai šią pergalę vadina Tannenbergo-Žalgirio mūšiu, norėdami užtrinti savo pralaimėjimą prieš Žalgirio 1410 liepos 15.

Dr. J. Basanavičius, matęs didelių armijų judėjimą ir girdėjęs patrankų gaudesį, suprato, kad šis karas tarp vokiečių ir rusų turės atnešti Lietuvai naujų didelių politinių įvykių.

Jis išvyko į Vilnių ir ten įsitraukė į skubius dienos darbus. Vilnius ir visa Lietuva rengėsi naujiem įvykiam. Buvo kuriamos karo pabėgėliam šelpti draugijos. Vyko įvairių draugijų susirinkimai, posėdžiai. Dr. J. Basanavičius gi rūpinosi, kur paslėpti Lietuvių Mokslo Draugijos rankraščius, knygas ir kitą kultūrinį turtą. Vokiečiai juk pralaužė frontą ir jau veržiasi į Lietuvą. Jo rūpesčiu visi daiktai buvo suslėpti pranciškonų vienuolyno požemiuose.

1915 metų sausio - vasario mėnesiais vokiečiai įsiveržė į Lietuvą. Vilnių užplūdo pabėgėliai. Artinosi karo suirutė. Lietuvos daugel inteligentų pasitraukė dar toliau į Rusijos gilumą, gi dr. J. Basanavičius liko Vilniuje ir toliau taip pat uoliai rūpinosi lietuvišku visuomeniniu gyvenimu.

Vokiečių kariuomenė vis skverbėsi gilyn į kraštą. Dideli mūšiai įvyko prie Dubysos, prie Ventos, prie Nemuno Suvalkijoje. Tų 1915 metų vasarą buvo užimta didžioji Lietuvos dalis. Kauno tvirtovė buvo paimta rugpjūčio 5. Rugpjūčio 30 prasidėjo Vilniaus mūšis, ir rugsėjo 3 vokiečiai jau buvo Vilniuje.

1915 pavasarį ir vasarą rusai neteko apie 2.5 milijonų karių ir 2600 artilerijos pabūklų. Neteko Lenkijos, Lietuvos, Kuršo ir didelio ten buvusio strateginių geležinkelių ir plentų tinklo. Tai buvo labai didelis rusų pralaimėjimas.

Vokiečiai Vilniuje

Basanavičius sušaukė "Lietuvių draugijos nukentėjusiems nuo karo šelpti" susirinkimą. Jie norėjo išsiaiškinti, kaip vokiečiai žiūrės į lietuvių reikalus. Vokiečiam gi padarė įspūdį, kad lietuviai yra organizuoti.

Vilniaus miesto laikinas komendantas grafas Pfeilis išleido atsišaukimą lenkų ir vokiečių kalba. Atsišaukime buvo pažymėta, kad Vilnius esąs lenkų ir jų kultūros miestas.

Basanavičiaus paraginti, Vilniaus lietuviai jau norėjo protestuoti, bet kitą dieną atsišaukimas vokiečių kariuomenės vadovybės įsakymu jau buvo nuplėštas, o jo autorius grafas Pfeilis pašalintas iš Vilniaus komendanto pareigų.

Basanavičius kartu su E. Vileišiene, A. Smetona, J. Kymantu nuvyko į vokiečių komendantūrą pasitarti dėl Lietuvių draugijos nukentėjusiems nuo karo šelpti komiteto laikomų prieglaudų, lietuviškų mokyklų, lietuvių kalbos vartojimo atsišaukimuose ir kitų reikalų.

Tuoj rūpintasi Vilniuje įkurti lietuvišką gimnaziją. Vokiečiai šiai gimnazijai nedarė jokių didelių kliūčių įsteigti, bet buvo kiti dideli sunkumai — trūko lietuvių kalba tinkamų vadovėlių.

Tuoj ir pradėta organizuoti naujų vadovėlių leidimą. Į darbą buvo įtraukti visi Vilniuje pasilikę lietuviai mokytojai.

Ilgainiui vadovėlių reikalas buvo gerai sutvarkytas ir besikuriančias lietuviškas mokyklas aprūpino reikalingiausiomis mokslo priemonėmis. Iš viso okupacijos metu Vilniuje Lietuvių Mokslo Draugijos rūpesčiu buvo išleista per 100 lietuviškų vadovėlių, kurie buvo skirti vidurinėm mokyklom, seminarijom, gimnazijom ir pradžios mokyklom. *(Bus daugiau)*

Lituanistikos Katedra
The Endowed Chair of Lithuanian Studies
University of Illinois at Chicago

AUKOS LITUANISTIKOS KATEDRAI

Aukos gautos 1984 m. vasario ir kovo mėnesiais:

$1,000.00: A.a. plk. ltn. Juozo Kartano atminimui — Ona Kartanienė, Omaha, NE (iš viso $2,000.00); dr. Ričardas ir Raimonda Kontrimai, Mission Viejo, CA.

$300.00: Albinas Paškevičius, Ottawa, Canada (kanadiškais dol.).

$250.00: Jonas ir Bronė Vasiai, Dedham, MA (iš viso $750.00); Anne J. Whalen, Sparta, NJ (iš viso $500.00).

$145.00: LKVS Ramovė, Hartford, CT (iš viso $195.00).

$100.00: Vytautas ir Ona Baltučiai, Sunnyhills, FL; dr. Jonas ir Dana Bilėnai, Huntington, NY; Eugenijus Čuplinskas, Toronto, Canada; Leonas ir Ona Kizlauskai, Cicero, IL; Lietuvių Moterų Federacija, Waterbury, CT (iš viso $500.00); Birutė Prašmutaitė, East Malvern, Australia (iš viso $200.00); Jonas Rimša, Hartford, CT; Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 185 kuopa, Chicago, IL (iš viso $1,450.00).

$1,000.00: Anicetas Grigaliūnas, Chicago, IL (iš viso $1,000.00): Lionginas Morkūnas, Rochester, NY $200.00 (iš viso $800.00); Pranas ir Hortenzija Šapalai, Lemont, IL $200.00 (iš viso $225.00); dr. Ignas K. Skrupskelis, Columbia, SC $80.00 (iš viso $540.00); Raimundas ir Danutė Šleniai $200.00 (iš viso $600.00).

$500.00: Irena Baleišienė, Chicago, IL $100.00 (iš viso $300.00); Regina E. Raubertienė, Atco, NJ $100.00 (iš viso $400.00).

$20.00: Algimantas Balsys, New York, NY; Jūratė Balsytė, New York, NY; Justas Buivys, Baltimore, MD; Juozas Burdulis, Shirley, NY; Juozas Kirstukas, Baltimore, MD; Vytautas ir Giedrė Kulpai, Richmond Hill, NY.

$15.00: Stasys Kligys, Baltimore, MD; a.a. dr. Mato Mickaus atminimui — Vincas Urbonas, Chicago, IL (iš viso $135.00).

$10.00: Jonas Pakalnis, Manchester, CT; a.a. Vytauto Savickio atminimui — Rita B. Schwoerer, Bristol, R.I; Pranas Stankus, Hartford, CT (iš viso $110.00); Stasys ir Leokadija Vilinskai, Windsor, CT (iš viso $230.00).

$5.00: Antanas Bakšys, Hartford, CT (iš viso $25.00); Juozas Grinius, Wethersfield, CT (iš viso $15.00); Feliksas Moncevičius, Hartford, CT.

Aukų kovo mėnesį surinko:

JAV LB Baltimore apylinkė $55.00 (iš viso $695.00); JAV LB Newark apylinkė $150.00; JAV LB Woodhaven apylinkė $60.00 (iš viso $910.00).

Pagal pasižadėjimus gauta:

$1,500.00: Rimvydas ir Milda Šilbajoriai, Columbus, OH $400.00.

$50.00: Kazys ir Valė Barmai, Los Angeles CA; Juozas Jakštas, Lakewood, OH (iš viso $100.00); Beverly Shores Lietuvių klubas; O. Juodišienė, Toronto, Canada; a.a. Juozo Kizevičiaus atminimui — Kęstutis ir Onutė Kudirkai, Bramton, Canada.

$25.00: a.a. Kęstučio Dumčiaus atminimui — dr. Algirdas ir Giedrė Budreckiai, Quincy, MA; Zigmas Grybinas, O'Fallon, IL; Mindaugas Tomkus, Great Neck, NY.

Nuoširdžiai dėkojame visiems aukotojams ir aukų rinkėjams. Čekius ar perlaidas prašome rašyti ir siųsti: **Lithuanian World Community Foundation, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.**

Lėšų telkimo komitetas
Jonas Kavaliūnas, pirm.

7-tos tautinių šokių šventės komiteto — globos komisija. Sėdi iš k. D. Blynaitė, A. Kaminskaitė, J. V. Jokūbaitis — pirmininkas, H. Jakubs, A. Jonaitis, stovi: V. Čečys, J. Johansonas, V. Čyvas, V. Puškorius, V. Nykštėnas, L. Jokubaitis ir J. Dunduras. Nuotraukoje trūksta F. Baldausko, R. Apanavičiaus, J. Kazėno, dr. E. Šilgalio ir V. Urbaičio. Nuotr. Jono Velykio

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ ĮVYKS JAU UŽ MĖNESIO

Septintosios laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventės komitetas ir globos komisija skelbia papildomą informaciją.

Dail. Aldonos Totoraitienės iš Toronto paveikslų parodos atidarymas įvyks birželio 29, penktadienį, 8 val. vak. Clevelando Lietuvių Namuose.

Tautinių šokių šventės oficialus atidarymas įvyks birželio 30, šeštadienį, 7:30 val. vak. prie Laisvės paminklo, šalia Dievo Motinos parapijos bažnyčios, 18022 Neff Rd.

Susipažinimo vakaras-šokiai įvyks birželio 30, šeštadienį, 8 val. vak. Cleveland Public Auditorium, 1220 E. 6th St. (miesto centre). Įėjimas 4 dol. asmeniui.

Pamaldos liepos 1, sekmadienį vyks abiejose lietuvių katalikų parapijų bažnyčiose ir 10:30 val. ryto Holiday Inn., 6001 Rockside Rd., Independence, Ohio. Lietuvių evangelikų iškilmingos pamaldos vyks 10:30 val. ryto Coliseum patalpose, Richfield, Ohio.

Tautinių šokių šventė vyks liepos 1, sekmadienį, 2 val. popiet Coliseum patalpose.

Šventės pokylis vyks liepos 1, sekmadienį, 7 val. vak. Stouffers Inn., 24 Public Square. Bilietas 27 dol. asmeniui.

Jaunimo balius su šokiais ir karšta vakariene vyks liepos 1, sekmadienį, 8 val. vak. Holiday Inn., 6001 Rockside Rd. Bilietas 13 dol. asmeniui. Bilietų užsakymai kartu su pinigais siunčiami adresu: Ona Jokūbaitienė, 3000 Hadden Rd., Euclid, Ohio 44117 arba Romas Zorska, 4113 Silsby Rd., University Hts., Ohio 44118.

Nakvynių patogumui štai keleto artimesnių viešbučių adresai: Holiday Inn Coliseum, 4742 Brecksville, Rd., Richfield, Ohio, Tel. 216 659-6151. Holiday Inn, 6001 Rockside Rd., Independence, Ohio, Tel. 216 524-8050. Harley Hotel, 5300 Rockside Rd., Independence, Ohio. Tel. 216 524-0700. Hilton Hotel, 6200 Quary Ln., Independence, Ohio. Tel. 216 447-1300. Red Roof Hotel, 6020 Quary Ln., Independence, Ohio. Tel. 216 447-0030. Bugetel Motel, 6161 Quary Ln., Independence, Ohio. Tel. 216 447-1133. Stouffers Inn, 24 Public Square, Cleveland, Ohio. Tel. 216 696-5600. Hollenden House Motel, 610 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Tel. 216 621-0700. Howard Johnson's Motor Lodge, 5700 So. Marginal Rd., Cleveland, Ohio. Tel. 216 432-2220. Holiday Inn, Turnpike Exit 12 ir Route 8, Hudson, Ohio. Tel. 216 653-9191. Užsisakant nakvynes, priminti, kad dalyvaujate Lithuanian Folk Dance Festivalyje. Kambariai bus gaunami pigesne kaina.

Tolimesnių informacijų teirautis adresu: Vytautas Jokūbaitis, 3000 Hadden Rd., Euclid, Ohio 44117. Tel. 216 481-7161.

Vytautas Jokūbaitis

— "**Gintaras**", Toronto lietuvių tautinių šokių ansamblis, su 143 šokėjais dalyvaus tautinių šokių šventėj Clevelande. Liepos 19 šios grupės 38 šokėjai išvyks Britanijon, kur dalyvaus tarptautiniame tautinių šokių festivalyje. Po to koncertuos lietuviam Glasgowe ir Londone. Lapkričio 24 "Gintaras" koncertuos Chicagoj. Ansambliui vadovauja Rita ir Juozas Karasiejai.

— **Dail. Antanas Tamošaitis** paruoš knygą apie lietuvių tautodailę. Knyga bus taikoma jaunimo naudojimui ir įglaudinta į PLB ruošiamą tautinio auklėjimo programą lietuvių, ispanų ir anglų kalbomis.

BALTIMORĖS ŽINIOS

Pirmosios komunijos iškilmės Šv. Alfonso bažnyčioj vyko gegužės 6 per 10 val. mišias, kurias aukojo klebonas kun. Antanas Dranginis. Vaikučiai gražiai giedojo per pamaldas.

Metinė procesija, skirta Marijos garbei, įvyko gegužės 13, sekmadienį, 3 val. popiet. Įvairaus amžiaus maldininkai sekė Marijos statulą, kurią nešė sodalietės. Gegužės karalienė gražią statulą apvainikavo bažnyčioje. Procesija baigėsi su rožančiumi ir palaiminimu su Švč. Sakramentu.

Motinos dieną, gegužės 13, Šv. Alfonso bažnyčioj per 8:30 val. mišias vyko komunijos šventė. Šeimos dalyvavo mišiose ir bendrai priėmė komuniją. Dainos choras giedojo gražias Marijos giesmes.

Maldininkų kelionė į Mt. St. Mary's kolegijos Liurdą, Emmitsburg, Maryland, rengiama gegužės 26. Kelionei vadovaus kun. A. Dranginis. Maldininkai autobusais išvyksta 9 val. ryto nuo Šv. Alfonso bažnyčios. Liurdo koplyčioj bus aukojamos mišios. Pietūs Cozy Inn restorane. Grįžtant į namus, gražioj Sisters of Charity koplyčioj bus aplankytos šv. Elzbietos Ann Seton relikvijos.

Lietuvių festivalį rengia Baltimorės lietuvių organizacijos bei draugijos birželio 2-3 Baltimorės miesto centre esančioj Hopkins Plaza. Atskiros tautybės turės savo savaitgalius. Sezoną pradės lietuviai birželio 2, šeštadienį, 12 val. dienos. Publika galės pasigrožėti lietuvių rankų darbais, gintaru, drožiniais, knygom, plokštelėm, lietuvių menininkų paveikslais. Meninę programą atliks tautinių šokių grupės.

Petras Bender-Benderavičius, gimęs ir augęs Coaldale, Pa., ilgai gyvenęs Baltimorėj, po sunkios ligos gegužės 6 mirė Franklin Square ligoninėj. Petras buvo susipratęs lietuvis. Gedulingos mišios už jo sielą aukotos Šv. Klaros bažnyčioj. Palaidotas gegužės 10 Holy Redeemer kapinėse. Nuliūdime liko žmona Monika, sūnūs Jonas ir Vincentas, jų šeimos ir giminės.

Jonas Obelinis

BALTIMORĖS LIETUVIAI KVIEČIA JUS Į

LIETUVIŠKĄ FESTIVALĮ

HOPKINS PLAZA, BALTIMORE, MD.
1984 M. BIRŽELIO 2 IR 3 D.
NUO 12 IKI 6 VAL. VAK.

TAUTINIAI ŠOKIAI
RANKDARBIŲ DEMONSTRACIJOS
LIETUVIŠKAS MAISTAS

SPECIALI TAUTODAILĖS PARODA
SURUOŠTA BALTIMORĖS LIETUVIŲ MUZIEJAUS

SEPTINTOSIOS LAISVO PASAULIO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS
BILIETŲ INFORMACIJA

Šokių šventė įvyks Koliziejuje, Richfield, Ohio, 1984 liepos 1.

Bilietai gaunami:

CLEVELANDE:
Valdonė Žiedonis, 18706 Kildeer, Cleveland, Ohio 44119
Patria — (216) 531-6720, 794 East 185 St., Cleveland, Ohio 44119.

CHICAGOJE:
Vaznelių "Gifts International" krautuvėje, 2501 West 71st St., Chicago, Ill. 60629, tel. (312) 471-1424.

TIKETRON:
visur JAV-se su kredito kortele: Lithuanian Folk Dance Festival.

BILIETŲ KAINOS: $14.00, $10.00, $7.00 ir $5.00.
Organizacijos, užsisakiusios ir sumokėjusios už ne mažiau kaip 25 bilietus iš anksto per Coliseum gaus $2.00 nuolaidą nuo kiekvieno bilieto.

IŠKILMINGO BANKETO BILIETAI

BANKETAS įvyks liepos 1 d. Stouffers Inn on the Square viešbutyje. Kaina: $27.00

JAUNIMUI — Holiday Inn — Rockside. Kaina jaunimui: $13.00

BILIETUS PLATINA:
Ona Jokūbaitienė — (216) 481-7161
3000 Hadden Rd., Euclid, Ohio 44117
Romas Zorska — (216) 371-0130
4113 Silsby Rd., University Hts., Ohio 44118

Bilietus užsakant paštu, čekius rašyti: Lithuanian Folk Dance Festival, Inc. ir pridėti sau užadresuotą voką su pašto ženklu.

BILIETŲ PLATINIMO KOMISIJA

ATSIŲSTA PAMINĖTI

VAINIKAS. KRYŽIUS. LELIJA. Kazimierinė grožinės literatūros antologija. Redagavo Alfonsas Tyruolis. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Chicago. 1984. Spausdino Draugo spaustuvė. Dailininkas — Vytautas O. Virkau. Iliustruota. Antologijos paruošimu, redagavimu ir išleidimu rūpinosi Šv. Kazimiero mirties 500 metų sukakties komitetas. Jo darbą tiesiogiai parėmė Lietuvių Fondas ir JAV LB Kultūros Taryba iš jai Lietuvių Fondo skirtos sąmatos. 328 psl. Kaina kietais viršeliais — 12 dol., minkštais — 9 dol.

Tai graži kazimierinių metų antologija. Jos pobūdis trumpai, bet tiksliai nusakytas šiuo, knygos aplanke išspausdintu, įvadu:

"Šv. Kazimieras (1458 - 1484), lig šiol vienintelis lietuvių kilmės šventasis, nuo kurio mirties šiemet sueina 500 metų, šioje antologijoje parodytas lietuvių grožinės literatūros šviesoje. Literatūros antologijos paprastai esti vieno kurio žanro, bet šiuo atveju turime visų trijų žanrų — poezijos, prozos ir dramos — mūsų Šventajam jo didžiosios sukakties proga pagerbti sudarytą antologiją. Dalyvauja joje per 50 išeivijos ir tėvynėje likusių— gyvų ar mirusių — autorių. Nenutoldami nuo istorinių šaltinių, jie pavaizdavo įvairius šv. Kazimiero gyvenimo tarpsnius, jo dorybes, stebuklus, kreipdamiesi į lietuvių tautos globėją poetinės maldos ar prašymo žodžiais, atskleisdami jo gyvenimo taką paprastos kasdienybės ar mistinės legendos šviesoje, parodydami jo dangišką išmintį dramatinių sankirtų atvejais. Tad ši antologija, kaip tokio pobūdžio pirmoji lietuvių literatūroje, bus naudinga visiems, kurie norės iš arčiau susipažinti su šv. Kazimieru vaizdingo, kūrybinio žodžio pagalba."

ŠVIETIMO GAIRĖS. Lietuviško ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai. Leidžia JAV LB Švietimo Taryba. 1983 gruodis. Nr. 30. Redaktorė — **Stefanija Stasienė.** Išeina du kartus per metus. Spausdina Morkūno spaustuvė Chicagoj. Numeris iliustruotas. 72 psl. Kaina 2 dol. Metinė prenumerata 4 dol.

Turinys: Pasitinkant sukaktuvinį numerį, Svarbiausia auklėjimo institucija — mokykla (II-jo Vatikano susirinkimo ištrauka apie krikščionišką auklėjimą), Jonas Kavaliūnas — Mokyklai ir šeimai, Juozas Plačas — Mokykla ir tėvai, Psichologė O.M. — Nubėgo oželis į mišką. A. Rinkūnas—"Švietimo Gairių" reikalingumas, A.P. Bagdonas — Septynioliktoji mokytojų ir jaunimo studijų savaitė, B.K. — Meškos paslauga mokyklai (pedagogo pastabos), Juozas Plačas — Lituanistinio kurso pritaikymas mokiniams, Stasys Sližys — Interpretacijos problemos. D. Petrutytė — Tvarka ir jos reikšmė auklėjime, Darius Čiuplinskas — 100 metų nuo "Aušros" pirmo numerio pasirodymo, Vida Bučmienė — Neakivaizdinė lituanistinė mokykla, Liuda Šileikienė — Iš lituanistinių mokyklų gyvenimo, Atsiųsta paminėti, Išėjo iš spaudos, Kur kas kada, Mirę mokytojai, A. Puišytė ir A. Kubiliūnas — Žvaigždutė.

Iš žurnalo redaktorės straipsnio, kuris eina pirmuoju, sužinom, kad su šiuo numeriu "Švietimo Gairėm" sukanka 15 metų.

Būtinai taisytina korektūros klaida viršely, liečianti lietuviškąjį ugdymą.

Daug lietuviškų knygų ir suvenyrų turi Darbininko administracija. Skambink 212 827-1351 ir prašyk, kad pasiųstų knygas į namus.

PASAULIO LIETUVIŲ KATALIKŲ KONGRESAS TORONTE

Kaip jau ne kartą Darbininke buvo minėta, Pasaulio lietuvių katalikų kongresas Toronte vyks rugsėjo 1-2. Kaip skelbta, šeštadienį vyks įvairios paskaitos ir svarstybos Royal York viešbuty, o vakare įvyks Kazio Bradūno — Dariaus Lapinsko operos "Dux Magnus" premjera.

Rugsėjo 2, sekmadienį, 1 val. popiet iškilmingos pamaldos Šv. Pauliaus anglikonų bažnyčioje, 227 Danford Ave., centrinėj Toronto dalyje. Jose dalyvaus kardinolas G. Emmett Carter. Šventovė talpina 3,000 žmonių.

Sekmadienį 3 val. popiet kartojama opera "Dux Magnus" — Didysis Vadas. Čia žodis "vadas" daugiau suprantamas dvasine prasme, nes šv. Kazimieras daugiau dvasinis vadas, negu koks nors karinis vadas.

Opera "Dux Magnus" yra 3-jų veiksmų, 7 paveikslų. Libretas— Kazys Bradūnas, muzika — Darius Lapinskas. Bus atlikta jungtinėmis pajėgomis iš Kanados-Toronto, Montrealio ir JAV — Chicagos, iš kur atvyks pagrindinis operos choras ir didesnė dalis solistų. Orkestras — jungtinis simfoninis orkestras iš Toronto. Bilietų kainos 25-15 dol. Bilietų bus galima gauti Chicagoje, N. J. Vaznelių prekybos vietoje (2501 W. 71 St., Chicago, Ill., 60629, Tel. 471-1424). New Yorke bilietų pardavimo vietovė bus paskelbta vėliau. Sakoma, kad amerikiečiai Amerikoje už tuos bilietus mokės 10% mažiau. O Kanadoje — automatiškai amerikiečiam tie bilietai atsieis pigiau, negu kanadiečiam. Tame kongrese tikimasi gausių dalyvių iš JAV ir kitur.

NAKVYNĖS. Neribotas skaičius kambarių rezervuota ROYAL YORK HOTEL, 100 Front St. West, Toronto, Ont. M5J IE3, Tel. 416 368-2511. Kambarių kainos: 74 dol. vienam asmeniui ir 89 dol. dvig. Užsakant kambarį, reikia pridėti čekį, ar piniginę pašto ar banko perlaidą vienos nakties kainai, arba pridėti bet kurios kredito kortelės numerį. Užsakymai priimami iki liepos 30. Vėliau užsakantiem rezervacija negarantuojama.

Rezervacija taip pat padaryta WESTBURY HOTEL, 475 Yonge St. Toronto, Ont., M4Y 1X7. Kambarių kainos 68 dol. dienai vienam ar dviem asmenim. Užsakymo sąlygos tos pačios, kaip ir R.Y.

Kambarių užsakymai priimami tik iš asmenų privačiai. Grupiniai užsakymai iš kelionių biurų nepriimami. Grupių ar kelionių biurų organizatoriai praneša apytikrį keleivių skaičių kongreso org. komitetui (109 Riverwood Parkway, Toronto, Ont., M8Y 4E4, Tel. 416 239-1047). Bus pasiųstas atitinkamas skaičius registracijos kortelių. Tačiau speciali registracijos kortelė nebūtina — galima užsisakyti laišku ar telefonu.

NAKVYNĖS PRIVAČIAI. Pageidaujama, kad svečiai pasirūpintų nakvynes patys pas draugus ar artimuosius. Tačiau ribotas skaičius nakvynių bus parūpintas tiems, kurie nenorės apsistoti viešbučiuose ar neturi Toronte draugų bei artimųjų. Adresas bus paskelbtas vėliau.

Operos ir banketo bilietai bus platinami didesnėmis grupėmis JAV ir Kanadoje. Platinimo centrai bus paskelbti vėliau.

Šis kongresas yra religinis ir tautinis. Jis ruošiamas Šv. Kazimierui pagerbti.

J. Vaičeliūnas

Kazimierinio išeivijos kongreso komitetas aptaria būsimų iškilmių programą Toronte rugsėjo 1 ir 2. Nuotr. S. Dabkaus

BALFAS DĖKOJA

Naudinga ir graži Balfo madų paroda gegužės 6 Kultūros Židinyje — jau praeitis. Pirmiausia padėka priklauso Gražinai Tiškutei-Tucci ir jos surastam madų kūrėjui Andriui Koval-Kovaliauskui, be kurių nebūtų galėjusi įvykti prieš septynerius metus tuometinės Balfo New Yorko skyriaus valdybos pirmininkės Janinos Gerdvilienės organizuotoji pirmoji Balfo madų paroda, dabar jau virtusi tradicine. Be to, jiedu jau antrą kartą suteikia staigmeną ne tik publikai, bet ir Balfo skyriaus valdybai. Šių metų staigmena: A. Koval-Kovaliausko sukurta išskirtinio grožio vestuvinė apranga su Gražinos pakviestos Nijolės Valaitienės dovanotomis specialiomis gėlėmis.

Malonu dėkoti modeliavusiom elegantiškom poniom: Gražinai Tucci, Astrai Bilerienei, Reginai Ridikienei. Džiaugiamasi jaunąja modelisčių karta: Lina ir Audre Ridikaitėmis, Livija ir Loreta Klivečkaitėmis, Patrice Rutigliano, Ramune Adams, Viktorija Garbauskaite, Diana Dailydaite, Rūta Ilgutyte, Patricia Grier, Davis Bork, Andrium ir Mykolu Volotkevičiais, dviem Gražinos vaikučiais.

Dėkoju J. Simutienei už parodos atidarymo mintis, Pauliui Jurkui už bičiuliškus patarimus ir meniškas scenos dekoracijas, V. Jankauskienei už talentingus paaiškinimus, Tėv. Pr. Giedgaudui ir Tėv. P. Baniūnui už padovanotus skelbimus ir spaudos darbus, L. Tamošaičiui už padovanotas nuotraukas, Ald. Klivečkienei už Metamorphysis Teafly studios, N.J., rūbus, Jean Grayson's už Brownstone studijos rūbus, P. ir A. Ridikam už muzikos palydą, J. Pumputienei už salėje tvarkos priežiūrą, M. Klivečkienei už gėles, A. Ruokis už kokteilius, A. ir A. Lukoševičiūtėms, N.L. ir G. Jankauskaitėms, S. Šablevičienei ir jos dviem sūnum, p. Adams, R. Jasinskienei, L. Ridikaitei už visokius darbus. Pagaliau mano valdybos nariam, kurie solidariai dirbo, kad paroda pasisektų: J. Kregždienei, A. Pumpučiui, R. Ridikienei, kuriai teko pačios atsakingiausios parodos organizatorės pareigos. Dėkoju skyriaus revizoriui K. Bačiauskui ir Balfo direktoriui Br. Bieliukui už visokeriopą pagalbą.

Dėkoju mumis pasitikėjusiem ir atsilankiusiem. Jaučiu lyg užuojautos jausmus neatvykusiem ir negalėjusiem drauge praleisti kultūringos Balfo šeimos popietės.

Vincas Padvarietis,
pirmininkas

Madų parodos svarbiausieji rengėjai. Iš k. Andrew Koval-Kovaliauskas, Regina Ridikienė, Aldona Klivečkienė, Gražina Tiškutė-Tucci, Vincas Padvarietis. Madų parodą rengė Balfo 100-tasis skyrius. Ji buvo gegužės 6 Kultūros Židinyje. Nuotr. L. Tamošaičio

LOS ANGELES, CALIF.

Lietuvių Diena, rengiama Šv. Kazimiero lietuvių parapijos, įvyks birželio 17, 10:30 val. iškilmingos koncelebracinės mišios su svečio kunigo pamokslu. Gieda pastiprintas parapijos choras, solistai, vadovaujant komp. Br. Budriūnui. Mišios aukojamos už gyvus ir mirusius kolonijos narius, ypač už tuos, kurie kūrė, dirbo bei rėmė šį lietuvišką židinį, kuris jau 43 metus tarnauja savo tautiečiam Pietinėj Californijoj. 1:30 val. popiet Marshall aukštesniosios mokyklos salėj šv. Kazimiero minėjimas - koncertas, kuriame dalyvaus sol. Algirdas Brazis, sol. Marytė Bizinkauskaitė, pianistė Raimonda Apeikytė, paskaitininkas Vincas Trumpa, sol. Antanas Polikaitis, akt. Algirdas Žemaitaitis. Programos metu įteikiamos premijos šeštadieninės mokyklos mokiniam už geriausious rašinius apie šv. Kazimierą. Mokyklos patalpose vyks dailininkų darbų parodos. Iki šiol užsiregistravo: Stephen Anaya, Juzefa Gedminienė, Ona Paškevičienė, J. Andrašiūnas, Lipaitė, D. Gustaitė, J. Šlapelytė, R. Novakas, Valiulienė.

Religinei Šalpai, kaip praneša centro įstaiga, Los Angeles Šv. Kazimiero lietuvių parapija surinko daugiausia aukų (12,105 dol.), daugiau nei kuri kita laisvojo pasaulio lietuvių parapija.

Juozas Kaributas gegužės 27 parapijos viršutinėj salėj kviečia visus pensininko amžiaus lietuvius į steigiamąjį pensininkų draugijos susirinkimą. Bus renkama valdyba ir aptariami veiklos planai.

Abiturientų balius įvyks birželio 2, šeštadienį, 7:30 val. vak. parapijos salėj.

Lietuvos Dukterys išsirinko naują skyriaus valdybą: pirm. Salomėja Šakienė, vicepirm. Ingrida Jodelienė, ižd. Irena Luther, protokolų sekr. Ona Deveikienė, vaišių tvark. Mikalina Staneikienė.

Skaučių - skautų stovykla vyks liepos 14-28.

— L.Ž.K.

JAUNIMO STOVYKLA DAINAVOJE

Dainavos stovyklavietėje nuo birželio 24 iki 29, nuo sekmdienio iki penktadienio, rengiama stovykla šokių šventės dalyviam. Visi stovyklos dalyviai dar suspės nuvykti į Clevelandą dalyvauti generalinėje repeticijoje. Ketvirtadienį šokiam gros Kaspučio orkestras "Romantika".

Bus ir kita įvairį programa, bus pastatyta net speciali šiai progai parašyta opera, bus ir daug sporto, įvairios radijo valandėlės, lietuviško maisto ruošos būreliai. Bus apžvelgtas Penktasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos kongresas.

Šioje stovykloje dalyvaus jaunimas iš daugelio pasaulio kraštų.

Stovyklą rengia PLJ Sąjunga.

Informaciję reikalais skambinti Pranui Pranckevičiui 312 776-2191.

T. Klimas ir P. Laukaitis rašo jaunimo stovyklai operą. Stovykla įvyksta birželio 24 - 29 Dainavoje. Klimas ir Laukaitis yra "Slibino" orkestro ir Rochesterio jaunimo teatro veteranai. Nuotr. V. Butrimo

BALTIC DELIGHT TOURS — 1984

TRUMPESNĖS KELIONĖS — 5 NAKTYS VILNIUJ, 2 NAKTYS TALINE, 2 NAKTYS HELSINKY. IŠ VISO 10 NAKČIŲ IR 11 DIENŲ.

KELIONĖS NR.	IŠVYKSTA	GRĮŽTA	KAINA IŠ NEW YORKO ARBA MONTREALIO
401	Gegužės 30	Birželio 9	$ 1394
402	Birželio 13	Birželio 23	$ 1566
403	Birželio 27	Liepos 7	$ 1566
404	Rugpjūčio 8	Rugpjūčio 18	$ 1566
405	Gruodžio 26	Sausio 5	$ 1175

ILGESNĖS KELIONĖS — 5 NAKTYS VILNIUJ, 3 NAKTYS RYGOJ, 2 NAKTYS TALINE, 3 NAKTYS HELSINKY. IŠ VISO 11 NAKČIŲ IR 15 DIENŲ

410	Gegužės 30	Birželio 13	$ 1538
411	Birželio 13	Birželio 27	$ 1710
412	Birželio 27	Liepos 11	$ 1710
413	Rugpjūčio 8	Rugpjūčio 22	$ 1710

Į kainą įskaitoma kelionė Finnair lėktuvu, trys valgiai Pabaltijo kraštuose, kelionė MS George OTS laivu iš Helsinkio į Taliną ir atgal, sutikimo vakarienė Helsinky ir pusryčiai, Pabaltijo kraštuose kasdien dvi apžiūrėjimo ekskursijos, įskaitant Kauną ir Trakus. Keleiviai nakvos Helsinky Tomi, Taline Viru, Rygoj Latvia ir Vilniuj Lietuva viešbučiuose. Išvykimas iš JAV vakarinio pakraščio pagal asmenišką susitarimą.

Dėl informacijų kreiptis į Stephanie Horton. Tel. 212 683-9500

UNION TOURS, INC. 6 East 36 Street, New York, N.Y. 10016

— Ann Jillian-Jūratė Nausėdaitė, po pasisekusių pasirodymų Las Vegas ir Lake Tahoe, gavo pagrindinę rolę filme "Ellis Island". Filmas bus 7 valandų ilgio ir bus rodomas per NBC televiziją. Kartu su Jūrate vaidins Richard Burton. Filmas bus sukamas Anglijoj, kur Jūratė su savo vyru išskrenda gegužės 28. Amerikon grįš liepos vidury. Po to vyks mėnesiui gastrolių su Bob Hope grupe.

— Iš Australijos pranešama, kad Australijos televizija rodė Los Angeles Estų namus, kuriuose balandžio 17 vyko didžioji spaudos konferencija. Ją organizavo Baltų laisvės lyga kartu su Ban the Soviet Coalition organizacija. Dalyvavo 28 laikraščių, televizijos ir radijos korespondentai iš Amerikos ir kitų kraštų.

— Sol. Nelės Paltinienės ir muz. A. Paltino pramoginių dainų koncertas Chicagos Jaunimo Centre įvyks gegužės 27. Rengia "Margučio" radijas.

— Chicagos Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse kapų puošimo diena bus gegužės 28. Mišias aukos vysk. V. Brizgys, pamokslą pasakys kun. J. A. Kuzinskas, giedos Lietuvos vyčių choras, vadovaujamas F. Strolios.

— Rekolekcijas kunigam lietuvių kalba praves prel. dr. Vytautas Balčiūnas birželio 4-8. Rekolekcijos vyks Putnamo seselių rekolekcijų namuose.

— Solistė Violeta Rakauskaitė-Štromienė, estradinė dainininkė, kovo 23 ir 25 koncertavo Toronte. Ypač daug plojimų solistė susilaukė Prisikėlimo parapijos pietuose kovo 25. Koncertas buvo pajvairintas plokštelių muzika.

— Dail. Prano Gailiaus darbų paroda nuo gegužės 22 iki birželio 12 atidaryta Germain galerijoj, 33 Hazelton Ave., Toronto, Ont., Kanadoj. Galerijos vedėja — Ilona Stanaitytė.

— Romo Kalantos didvyriškos mirties kasmetinį minėjimą prie jo paminklo rengia Šaulių centro valdyba gegužės 28 Chicagos Šv. Kazimiero kapinėse tuoj po pamaldų ir po apeigų prie kapinių steigėjų paminklo.

— "Lituanica", Chicagos lietuvių futbolo klubo, metinis futbolo turnyras ir gegužinė Marquette Parke įvyks liepos 21 prie 69-tos ir California gatvių.

— Daytono Beach ir apylinkių Amerikos Lietuvių Klubo valdyba Darbininkui remti paskyrė 25 dol. auką. Nuoširdus ačiū.

— Vladas Vitkūnas, 67 metų amžiaus, mirė 1984 balandžio 29 Vilniuje. Buvo dantų technikas ir bitininkas. Liko duktė Žibutė Maželienė ir dvi dukraitės — Marytė ir Kristina.

—Ieškomas Stasys Dabrišius, gyvenęs North Royalton, Ohio 44133. Ieško motina iš Lietuvos. Jei kas žinotų, prašoma pranešti adresu: Liudas Bakanas, 707 McIlvain St., Chester, Pa. 19013.

— Nauji Darbininko skaitytojai: D. Kojelis, Chicago, Ill, D. Herbert, Philadelphia, Pa., O. Ankus, Chicago, Ill., V. Sinkevičius, S. Woodstock, Conn. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiems skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 12 dol. Atnaujinant — visiem 15 dol. metam.

BALTIC TOURS

1984 KELIONĖS Į LIETUVĄ

10-18 DIENŲ KELIONĖS, ĮSKAITANT 11 DIENŲ LIETUVOJE

18 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA
#710 B: liepos 10—27 ..... $1,999
#814 B: rugpjūčio 14-31 ..... $1,999
11 dienų Lietuvoj, 2 Maskvoj, 2 Leningrade, 2 Helsinky FINNAIR via JFK

17 DIENŲ — LIETUVA, LENKIJA, LATVIJA IR VOKIETIJA
#612 B: birželio 12-28 .....$1,899
#918 B: rugsėjo 18 - spalio 4 .....$1,829
6 dienos Vilniuj , 4 Rygoj, 3 Varšuvoj, 1 Frankfurte LUFTHANSA via JFK & Boston

13 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA IR ITALIJA
#520: gegužės 20 - birželio 1 .....$1,699
5 dienos Vilniuj, 5 Romoj, 2 Maskvoj ALITALIA via JFK

12 DIENŲ — LIETUVA, LENKIJA IR VOKIETIJA
#612A: birželio 12-23 .....$1,649
#710: liepos 10-21 .....$1,649
#807: rugpjūčio 7-18 .....$1,649
#918A: rugsėjo 18 - 29.....$1,489
6 dienos Vilniuj, 3 Varšuvoj, 1 Frankfurte LUFTHANSA via JFK & Boston
OBERAMMERGAU IR MIUNCHENAS (penkių dienų ekstra kelionė) — $439

12 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA
#604: birželio 4-15 .....$1,639
#710A: liepos 10-21 .....$1,639
#814A: rugpjūčio 14-25 .....$1,639
#904: rugsėjo 4-15 .....$1,639
#101: spalio 1-12 .....$1,289
6 dienos Vilniuj, 2 Maskvoj, 2 Leningrade, 1 Helsinky FINNAIR via JFK

10 DIENŲ — LIETUVA IR SUOMIJA
#917: rugsėjo 17 - 26 .....$1,259
6 dienos Vilniuj , 2 Helsinky FINNAIR via JFK

Dėl brošiūros ir daugiau informacijų kreiptis:

BALTIC TOURS
293 Auburn St.
NEWTON, MA 02166
(617) 965-8080 arba (617) 969 - 1190

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAM palengvinti išsiųsti prenumeratą dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu: **DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207**

Prašau pratęsti prenumeratą 1984 metam

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus kainuoja tik 12 dol. Visiem kitiem prenumerata — 15 dol. metam.

Siunčiu už prenumeratą $.....
Už kalendorių $.....
Spaudai paremti $.....

Šv. Kazimiero medalis, išleistas jubiliejui rengti komiteto, jau gaunamas Darbininko administracijoje. Medalis bronzinis, įdėtas į plastikinę dėžutę. Kaina 10 dol. Persiuntimui pridedamas dar 1 dol.

IŠPARDAVIMAS

Trys knygos su persiuntimu už 2 dol. Tai P. Narvydo pasakojimai iš Lietuvos laisvės kovų, J. Jaškausko apysaka iš Lietuvos nepriklausomo gyvenimo pradžios, A. Žemaičio "Lietuvos vaizdeliai" arba to paties autoriaus "Nutolusios dienos". Gaunama Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

LITHUANIAN COOKERY

(In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastininiu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas; valstija, Zip .....

NAUJAUSIOS KNYGOS

J. Puzino, Rinktiniai raštai. I ir II tomas. Įrišti į kietus viršelius. Už abu tomus 35 dol.

B. Kviklio, Kauno arkivyskupija. Gausiai iliustruota, įrišta.. 23 dol.

E. Juciūtė, Igarkos Naujamiestis. Lietuvių tremtinių gyvenimas Sibire. Įrišta. 10 dol.

M. Blynas, Lietuvos senovės paminklai. Iliustruota . 10 dol.

M. Krupavičius. Visuomeniniai klausimai. Įrišta. 18 dol.

Vytė Nemunėlis. Mažųjų dienos. Poezija vaikam. 8 dol.

J. Matulaičio kelias į Vilniaus vyskupo sostą. 4 dol.

B. Ramanauskas, OFM, Aš savo dalį atlikau . . . Religinių straipsnių rinkinys, 12 dol.

A. Gailiušis, Visaip atsitinka. Novelės, 6 dol.

V. Kavaliūnas, Dalia. Romanas, kietais viršeliais, 7 dol.

Sese, budėk. Lietuvių skaučių seserija. Įrišta. 20 dol.

A. Budreckis, DLK Algirdas. Istorinis veikalas, įrištas. 16 dol.

A. Rukša, Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės. III tomas, įrištas. 19 dol.

M. Karaša, Gyvenimo sūkuriuose. Įrišta. 12 dol.

E. Juciūtė, Pėdos mirties zonoje. Pergyvenimai Sibire. 10 dol.

S. Yla, M. K. Čiurlionis kūrėjas ir žmogus. Įrišta . 15 dol.

G. Tautvytis, Gyvenimas okupuotoj Lietuvoj. 10.00 dol.

S. Ylos, Ateitininkų vadovas. II laida. 8 dol.

II Pasaulio Lietuvių Dienos. 5 dol.

Br. Raila, Kitokios Lietuvos ilgesys. 5 dol.

R. Raid, Wenn die Sowjets kommen. Vokiečių kalba apie sovietų žiaurumus okupacijos metu Pabaltijo kraštuose. 12 dol.

Laisvės besiekiant. Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos įnašas į antinacinę rezistenciją. Minkštais viršeliais 12 dol., įrišta — 15 dol.

Dr. Wilhelm Storost--Vydūnas, Sieben Hundred Jahre Deutsch-Litauischer Beziehungen. Įrišta. 14 dol.

Prof. Z. Ivinskis, Šv. Kazimieras. 4 dol.

Prof. J. Brazaitis, Raštai, I, II, III ir IV tomai. Įrišti. Po 15 dol.

A. Musteikis, Dangaus ir žemės šaknys. Romanas. 10 dol.

R. K. Vidžiūnienė, Vieno vakaro melancholija. Novelės 7 dol.

A. Grauslys, Jieškau tavo veido. Religinių straipsnių rinkinys. Antra laida. 10 dol.

K. Ostrauskas, Gundymai. Kietais viršeliais. 8 dol.

Vysk. V. Brizgys, II Vatinano mintys ir lietuviai susirinkime. Kietais viršeliais. 6 dol.

A. Šapoka, Lietuvos istorija. Įrišta. 17 dol.

S. Raštikis, Lietuvos likimo keliais. 18 dol.

A. Tyruolis, Vainikas, Kryžius, Lelija. Šv. Kazimiero grožinės literatūros antologija. 9 dol.

Prof. J. Eretas tamyboj Lietuvai. Straipsnių rinkinys. 4 dol.

P. Gudelis, Joniškėlio partizanų atsiminimai. II dalis. 6 dol.

Vysk. V. Brizgys, Žmogus realiame gyvenime. 5 dol.

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. dr. M. Švelkauskienė sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausimai siųstini jos adresu: Dr. M. L. Švelkauskas — Attorney-at-Law, Boston Five Bank Bldg., 1895 Centre St., Boston, MA 02132

APELIACIJOS IR SKUNDAI

ATSAKYMAS SKAITYTOJAI O.A., Chicago, Ill.

Dėl telefono ir dujų bendrovių ir jų netinkamo patarnavimo

Visose valstijose yra vadinamųjų "Public Utility Department" įstaigų. Tos įstaigos yra valstybinės, ir jų tikslas yra tvarkyti ir kontroliuoti "viešųjų patarnavimų", kaip dujų, elektros, transportacijos ir telefono bendrovių, veiklą. Kadangi tokios įstaigos, kaip telefono, dujų ir elektros bendrovės iš esmės turi monopolijas ir jų vartotojai (consumers) negali **pasirinkti** kitų tuos patarnavimus teikiančių įstaigų, valstija turi teisę tas bendroves tvarkyti ir reguliuoti.

Paprastai vartotojui siunčiamose sąskaitose yra pažymėta, kad vartotojas turi teisę kreiptis į Public Utility departmentą, jei jis yra nepatenkintas jam teikiamu patarnavimu. **Bėda yra** ta, kad visokios apeliacijos ir skundai užima daug laiko. Todėl vartotojo teisė kreiptis į tą įstaigą su savo bėdomis dėl telefono, dujų arba elektros bendrovių netinkamo patarnavimo, praktiškai kalbant, dažnai yra be vertės.

Kalbant apie galimumą tas bendroves paduoti teisman tokiu atveju, kokį Tamsta aprašai, žinoma, tai galima padaryti. Tačiau, kaip Tamsta žinai, tąsymasis po teismus ilgai tęsiasi ir brangiai kainuoja. Be to, ne visuomet yra lengva įrodyti, kad padarytoji skriauda yra **tiesioginė pasekmė nukentėjusiojo bėdų.**

Patariu kreiptis į Public Utility departamentą ir jam išdėstyti visas bėdas, susijusias su netinkamu bendrovių elgesiu. Iš to, žinoma, nieko nepadarysit, bet savijauta bus geresnė.

Dėl banko ir ant namų uždėto "mortgage"

Kai Tamstos nutarėt nevartoti paskolintųjų pinigų statybai, reikėjo **tuoj pat,** o ne po kelioliktos mėnesių nueiti į banką, o ne jiem rašyti, teiraujantis apie balansą. Jie tuoj pat būtų Tamstom pasakę, kiek yra likę skolos, ir Tamstos tuoj pat būtumėt galėję užmokėti tą sumą ir gauti vadinamąjį "Discharge" (mortgage nuėmimas).

Bankuose, kaip ir kitose įstaigose, dirba ir visokie tinginiai ir apsileidėliai, nors daugumas tarnautojų žino savo darbą ir jį tinkamai atlieka. Todėl, **nuėjus,** žmogus žino, su kuo kalba. Jei tarnautojas nesugeba suteikti reikiamos informacijos, galima kreiptis į to tarnautojo viršininką. Tačiau, rašant laiškus, ir dar ne registruotu paštu, mažai ko tepasiekiama.

Jei bankui nebuvo sumokėti jiems priklausantieji pinigai, procentai, žinoma, augo ir nenustojo augę, kol skola pilnai buvo sumokėta.

NAUJA KNYGA

Antano Gailiušio — VISAIP ATSITINKA, novelės, išspausdintos pranciškonų spaustuvėje Brooklyne. Knyga turi 272 puslapius, joje įdėta 9 novelės. Viršelį piešė dail. Romas Viesulas. Kaina 6 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, R. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

POEZIJOS MĖGĖJAMS

Štai mūsų poetų eilėraščių rinkiniai:

Kl. Jūra, Diemedžio šakelė. 6 dol.

Kl. Jūra, Kauburėliai. 8 dol.

A. N. Niliūnas, Vyno stebuklai. Įrišta. 5 dol.

L. Andriekus, Saulė kryžiuose. 5 dol.

L. Andriekus, Naktigonė. 5 dol.

P. Gaučys, Lianų liepsna, Brazilų poezijos antologija. 9 dol.

A. Tyruolis, Žvaigždynų sonatos. Kietais viršeliais. 9 dol.

V. Alantas, Paversmiai. Kietais viršeliais. 10 dol.

K. Grigaitytė, Tylos dovanar 4 dol.

K. Grigaitytė, Marių vėjui skambant. 4 dol.

St. Santvaras, Buvimo pėdsakai. 8 dol.

J. Rūtenis, Šventieji dūmai. 6 dol.

K. Bradūnas, Prierašai. 6 dol.

Pr. Naujokaitis, Saulėleidis. 4 dol.

K. Kaminskas, Po svetimu dangumi. 4 dol.

E. Juodvalkė, Pas ką žiedas žydi. 6 dol.

A. P. Bagdonas, Žodžiai į tolį. 5 dol.

L. Šimkutė, Prisiminimų inkarai. 6 dol.

F. Kirša, Šventieji akmenys. 3 dol.

Persiuntimui pridedama už kiekvieną knygą po 1 dol.

Užsisakant čia minimas poezijos knygas, administracija pridės dovanai dar kitą poezijos knygą, kuri čia neminima.

Visos šios knygos, lietuviškos muzikos plokštelės ir suvenyrai gaunama Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Kviečiame įsigyti šiuos leidinius

Lietuvių Enciklopedija 36 tomai $366.00
Encyclopedia Lituanica 6 tomai $125.00
Vinco Krėvės Raštai 6 tomai $32.60
Iš mano atsiminimų — Petras Klimas $13.25

Laukiame užsakymų papildomam L. E. tomui.
Užsakymus siųsti: J. Kapočius, P O Box 95, So. Boston, MA 02127
Telef. dieną (617) 268-7730, vakarais (617) 282-2759.

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

SAVO TAUPYTOJAMS MOKA AUKŠČIAUSIUS PROCENTUS:

už taupomąsias sąskaitas 9% (9.48% yield)

už IRA indėlius 11% (11.5% yield)

už certifikatus nuo 10½ iki 11%

KIEKVIENO ASMENS SANTAUPOS APDRAUSTOS IKI 100,000 DOL.

KASOS adresas:

86-01 114th Street
Richmond Hill, N.Y. 11418
Telef. 212 441-6799
Įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vakaro.

St. Petersburg Beach, Fla., KASOS skyriaus atidarymo dieną iš k. įstaigos sąskaitininkė Rita Lukaitė, Lietuvių klubo pirmininkas Antanas Gudonis ir skyriaus vedėjas Aras Mieželis.

KASA FLORIDOJE

Didėjant St. Petersburgo kolonijai, Lietuvių Federalinės Kredito Unijos Kasos vadovybė pernai ėmė rūpintis tenai besikeliančių lietuvių bankiniu aptarnavimu. Pasitaikė taip, kad apie tai išgirdo jaunas Floridos lietuvis bankininkas Aras Mieželis, anksčiau gyvenęs Chicagoje. Jis pasisiūlė suorganizuoti ir pastatyti ant kojų Kasos skyrių St. Petersburgo lietuviam. Kredito unijų administracijai sutikus, buvo pradėti organizaciniai darbai.

1983 spalio 15 per St. Petersburgo Lietuvių Klubo rudens pobūvį visuomenė buvo supažindinta su Kasos direktoriais, kurie vakaro svečiam papasakojo apie lietuviškos kredito unijos svarbą ir reikšmę. Kitą dieną būrelis St. Petersburgo lietuvių dalyvavo Kasos suruoštame priėmime, kur buvo išreikštas didelis susidomėjimas lietuviška taupymo institucija. Gavus visuomenės atstovų pritarimą, Kasa tuoj pradėjo veikti, iš pradžių mažo motelio raštinėje, o dabar jau gražiose patalpose, patogiame St. Petersburg Beach kvartale. Naujos patalpos jau veikė nuo š.m. kovo 5, bet balandžio 23, dalyvaujant nemažam būriui vietos tautiečių, įvyko iškilmingas patalpų atidarymas. Lietuvių Namų pirmininkas Antanas Gudonis perkirpo tradicinį kaspiną ir įstaigos durys oficialiai atsidarė klijentų patarnavimui. Dabartinis Kasos adresas: 8351 Blind Pass Rd., St. Petersburg Beach, FL 33706, skersai gatvės nuo Šv. Jono bažnyčios, kur lietuviam vyksta Vasario 16 minėjimų pamaldos.

Įstaiga dabar veikia kasdien nuo 9 val. ryto iki 3 val. po pietų, o penktadieniais iki 4 val. p.p. Kasos klijentam yra suteikiamas pilnas bankinis patarnavimas: reguliarios taupymo knygutės sąskaitos (9%), terminuoti certifikatai (nuo 10.5% iki 11%), IRA certifikatai (11%), piniginės perlaidos, čekių mainymas, gazo ir elektros sąskaitų apmokėjimas ir tiesioginis pensijos čekių pervedimas į Kasą (direct deposit of Social Security checks). Kasoje taip pat lengvomis sąlygomis gaunamos visų rūšių paskolos — namų pirkimo (mortgages), namų remonto, automobilių ar laivų pirkimo, asmeniškos ir kitokios paskolos.

St. Petersburgo Kasos skyriui vadovauja patyręs bankininkas Aras Mieželis. Amerikos kariuomenėje jis tarnavo finansų šakoje, buvo pasiekęs majoro laipsnį ir neseniai buvo vieno Floridos banko tarptautinio skyriaus vedėjas. Įstaigos buhalterė ir klijentų patarnautoja yra Rita Lukaitė, taip pat patyrusi banko tarnyboje.

Per 7 mėnesius St. Petersburgo Kasa užaugo iki 300 narių ir pasiekė trijų milijonų dolerių indėlių kapitalą. Pramatoma, kad spartus augimas vyks ir toliau, nes vietos lietuviai vis gausiau ateina į Kasą, sužinoję, kad čia gauna didesnius nuošimčius ir kad jų pinigai yra valdžios įstaigų apdrausti iki 100,000 dolerių, kaip ir kituose bankuose.

Įdomu pastebėti, kad St. Petersburgo Kasa ne kartą ateina į taupytojų namus, jeigu klijentai neturi transportacijos priemonių. Greita ir draugiška paslauga savo tautiečiam yra svarbiausias Kasos uždavinys St. Petersburgo kolonijoje.

Kasos įstaiga taip pat pasiruošusi patarnauti ir kitų Floridos vietovių lietuviam per paštą, telefoną ar telegrafo įstaigas (wire transfer). Dėl visų informacijų prašome paskambinti telefonu (813) 367-6304 nurodytomis valandomis. Jūsų lauks mandagus, lietuviškas Kasos personalas, pasiruošęs padėti Jūsų finansiniuose reikaluose.

Alg. Š.

Bostono "Baltijos" tunto tuntininkė ps. fil. Irena Vidugirienė apdovanoja "Raudonkepuraitės" vaidintojus.

BOSTONO ŽINIOS

Poezijos ir muzikos popietė

Lietuvių Bendruomenės Bostono apygarda gegužės 13 First & Second Church salėje Bostone surengė poezijos ir muzikos popietę. Nors tai buvo Motinos Dienoje, bet susirinko gražus būrys Bostono ir apylinkių lietuvių.

Popietę pradėjo LB Bostono apygardos pirmininkas Jonas Rūtenis, pažymėdamas, kad sukaktuvininkas poetas Stasys Santvaras jau yra išleidęs 8 poezijos knygas. Paskutinioji "Buvimo pėdsakai" išleista šiais metais.

Poetas Stasys Santvaras kalbėjo, skaitė savo poezijos, dalinosi atsiminimais ir įspūdžiais.

Yra rašytojų-poetų, kurie moka gražiai parašyti, bet nemoka patys tų rašinių skaityti. Poetas Stasys Santvaras turi Dievo dovaną ne tik gražiai eiliuoti, bet taip pat tas eiles gražiai skaityti-perduoti publikai.

Jaunas pianistas Vytas J. Bakšys su dideliu įsijautimu ir v.. tuoziška technika skambino: Edward Hagerup Grieg, Giedrės Gudauskienės, Ludwig von Beethoven ir Camille Saint-Saens kūrinius. O kai publika ilgais plojimais vis nenorėjo jo paleisti, pianistas Bakšys bisui dar paskambino Zez Confrey linksmą kūrinį.

Po šios gražios poezijos ir muzikos popietės programos čia pat salėje dar buvo ir vaišės. Daugelis įsigijo naują Stasio Santvaro poezijos knygą "Buvimo pėdsakai".

Motinos akių šviesa . . .

Petro Viščinio vadovaujamoj Laisvės Varpo programoj Motinos dienos minėjimui gegužės 13 laidoje žymi jos dalis lietuvių ir anglų kalba buvo skirta lietuvės motinos vaidmeniui išryškinti. Taiklus žodis, perpintas muzika, aukštai iškėlė lietuvės motinos portretą. Apie motiną mūsų tautos istorijoje kalbėjo Milda Lenkauskienė. Alės Rūtos įspūdžius iš visų mūsų bendros motinos Lietuvos perdavė akt. Aleksandra Gustaitienė, o apie šeimyninę meilę kalbėjo filosofijos daktarė Mirga Pakalniškytė-Girniuvienė.

Angliškoje programos dalyje labai vaizdžiai ir vykusiai lietuvę motiną apibūdino Birutė Duobaitė-Silvia. Programos vedėjo Petro Viščinio įvadas į minėjimą, jo užsklendimas ir paaiškinimai muzikiniam įtarpam liejosi į vieną darnią visumą, kurioje iškilo lietuvės motinos akių šviesa, lydinti mus į kelionę ir svają . . .

Rašytojos Alės Rūtos įspūdžiai iš dabartinės okupuotos Lietuvos, perduoti fone Juozo Gruodžio simfonijos Lietuvoje, sudarė ryškų kontrastą tarp anų laisvės laikų idilės ir šių dienų krupios realybės.

Iš kitos muzikos pažymėtina Jono Švedo harmonizuota mūsų liaudies daina "Tu, mano motinėle", atlikta vaikų choro, Broniaus Budriūno "Šauksmas", atliktas vyrų kvarteto.

Minėjimo pagrindinė mintis — prieš šių dienų lietuvę motiną tėvynėje ir išeivijoje gyvenamasis momentas iškelia naujus uždavinius, kurių sėkmingas atlikimas suteiks lietuvės motinos portretui naujų spalvų.

Muzikos valandėlė

Sekmadienį, birželio 10, po 10:15 val. mišių Šv. Petro lietuvių parapijos So. Bostone salėje po bažnyčia įvyks muzikos valandėlė. Bus atliekami: A. Dvorako Adagio molto e mesto — ištrauka iš fortepiono Trio ir J. Haydno Trio Nr. 19. Dalyvauja Andre Ryan — smuikas, Brian Capouch — violončelė ir Jeronimas Kačinskas — fortepionas.

Po koncerto draugiškas pabendravimas prie kavos ir užkandžių.

Tokie meniniai pasirodymai yra lyg tam tikra atgaiva po savaitės kasdienybių.

BOSTON MASS — WLYN 1360 AM bangos sekm. nuo 8 iki 8:45 ryto. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00 - 10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas — Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telefonas (617) 586-7209.

KULTŪROS ŽIDINIO SPALVINGA GEGUŽINĖ

Tradicinė Kultūros Židinio gegužinė surengta gegužės 13, sekmadienį. Ji buvo dviejų dalių — didžiojoje salėje buvo pamaldos ir Motinos dienos minėjimas, antroji dalis — tikra gegužinė Židinio kieme, kur buvo ir kultūrinė programa.

Neša gėles prie altoriaus

Pamaldos buvo 12 val. didžiojoje salėje, kuri buvo gražiai papuošta pritaikyta momentuiPrie sienos buvo pakabintas dail. V. Igno Marijos paveikslas, iš vieno šono buvo dail. V. K. Jonyno skulptūra — Šv. Pranciškus, iš kito šono — dail. V. Kašubos Rūpintojėlis. Visi šie meno kūriniai buvo paskolinti iš Adomo Galdiko vardo galerijos. Aplinkui buvo pristatyta didelių aukštų gėlių vazonai. Pats altorius apklotas gražiais lietuviškais audiniais, prieš altorių — raštuotas kilimas.

Iškilmingas pamaldas koncelebravo penki pranciškonai kunigai: Leonardas Andriekus, Pranciškus Giedgaudas, Kornelijus Bučmys, Placidas Barius, Antanas Prakapas. Vadovavo Tėv. Leonardas Andriekus. Jis pasakė ir pamokslą, jį skirdamas Motinos dienai.

Gražus buvo aukų atnešimas. Mokyklos vaikai pirma atnešė didelį vainiką, paskui gėlių krepšį ir padėjo prie altoriaus. Visus reikiamus skaitymus atliko mokyklos jaunimas ir pati mokyklos vedėja Aldona Marijošienė.

Pakiliai visus nuteikė bendras giedojimas, gėlės, jaunimo aktyvus dalyvavimas. Visi pasijuto esą vienos didelės šeimos nariai, susirinkę čia į savo namus pagerbti savo motinų, pasidžiaugti pavasariu.

Gėlės mamytėms

Pasibaigus mišiom, tuoj Algis Šilbajoris per mikrofoną pakvietė visus pasilikti savo vietose

(nukelta į 8 psl.)

NEWARK, N.J.

LB apylinkės susirinkimas

Vietos LB apylinkės valdyba, kuriai pirmininkauja LB tarybos narė Danguolė Didžbalienė, gegužės 13 sukvietė Švč. Trejybės parapijos salėje metinį apylinkės susirinkimą. Susirinkimo pirmininku buvo pakviestas Vytautas Vaitiekūnas, o sekretore— valdybos sekretorė Regina Brazinskaitė.

Valdybos veiklos pranešimą padarė jos pirmininkė, pažymėdama, kad valdyba buvo suruošusi Vasario 16 šventės minėjimą ir pasižmonėjimą kurio metu buvo parinkta aukų švietimo reikalam ir įvykdyta turtinga loterija, kurios pelnas taip pat buvo paskirtas LB švietimo reikalam. Apylinkės valdyba taip pat talkino LB NJ apygardai ruošiant Americans for Due Process veikėjom Daivai Kezienei ir Rasai Razgaitienei informacinį susirinkimą, kurio metu Lietuvių teisėm ginti komiteto reikalam buvo surinkta apie 1000 dol. aukų. Apylinkės valdyba taip pat talkino ir pr. m. apygardos valdybos ruoštam Aušros 100 m. sukaktuvių minėjimui. Kad ir nepasižymėdama gausiu aktyviųjų narių skaičium, apylinkės valdyba per savo rankas per 1983 m. yra perleidusi per 3000 dol., kurių didesnė dalis buvo pasiųsta atitinkamom LB įstaigom.

Kontrolės komisija, kurią sudarė Antanas Juškys ir Kazys Trečiokas, patikrino valdybos vedamas kasos knygas ir rado, kad jos tvarkingai vedamos, ir pasiūlė apylinkės valdybai pareikšti padėką už jos įdėtą darbą.

Iš apylinkės valdybos narių dėl gyvenamosios vietos pakeitimo pasitraukiant Reginai Brazinskaitei, vieningai buvo išrinkta Danutė Rogers.

Pasinaudojant Motinos dienos šventės proga, buvo pagerbtos visos į susirinkimą atsilankiusios motinos, prisegant kiekvienai po ramunę su rūtos šakelėm. Motinų garbei Regina Brazinskaitė padeklamavo Bernardo Brazdžionio eilėraštį "Mažoji motina", o vietos vinco Kudirkos šeštadieninės mokyklos mokiniai Monika Šernaitė ir Vydas Matonis sklandžiai paskaitė J. Plačo legendą "Motinos šypsena".

Apylinkės valdybos ir kitų ponių rūpesčių susirinkimo dalyviai buvo pavaišinti kava su užkandžiais ir įvairiais kepiniais. Ir taip užkandžiaudami ir girkšnodami kavą susirinkimo dalyviai maloniai praleido laiką, dalindamiesi įvairiais įspūdžiais ir džiaugdamiesi, kad vis dar be didesnio vargo surandama žmonių, sutinkančių užsidėti ant savo pečių nevisada lengvą ir paprastą organizacinių darbų naštą.

K.J.

A.A.
VLADUI VITKŪNUI

Lietuvoje mirus, jo dukrai Žibutei Maželienei, jos vyrui Vladui, dukraitėms Marytei ir Kristinai ir kitiems giminėms reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Rožė Kondratienė
Vytautas Kondratas

Brangiai mamytei

A.A.
EMILIJAI LANDSBERGIENEI

mirus, reiškiame gilią užuojautą sūnui Algirdui, vyrui Jeronimui ir kitiems šeimos nariams.

Olga Audėnienė
Daiva ir Sigitas Banaičiai

A.A.
PRANCIŠKAI BALANDIENEI

mirus, jos seseriai Elenai Plechavičiūtei-Legeckienei, ilgametei mūsų apylinkės valdybos narei ir geradarei, ir visiems velionės giminėms gilią užuojautą reiškia

LB Queens apylinkės valdyba
(J. Zabielskis, J. Laucevičienė, M. Karečkienė, E. Treimanienė)
ir nariai

PADĖKA

DANUTĖ GUDAVIČIŪTĖ

mirė kovo 4-tos dienos rytą Woodhull ligoninėje. Palaidota kovo 8 iš Shalins šermeninės Cypress Hills kapinėse.

Drauge buvo palaidoti ir jos tėvų — Vandos ir prof. Prano Gudo-Gudavičiaus — pelenai.

Dėkoju Marytei Šalinskienei ir Mačioniams, kurie davė kapui vietą, ir visiems aukojusiems. Čia skelbiamos aukos jos laidotuvių išlaidoms apmokėti.

Danutės santaupų grynais rasta 230 dol.

Aukos: Česnienė, Liucija — 100 dol., dr. Goeldnerienė, Anas. — 350, Kiznis, Jonas — 20, Koppas, Liudvika — 100, Matiukas, Juozas — 30, Okuniai, Irena ir Jurgis — 200, Markevičiai, Amalija, Romas — 100, Paknienė Teklė — 108, Paknys, Jonas — 100, Protestantų parapijos moterų ratelis — 30, Ramančionienė, Eleonora — 50, Rastenienė, Emilija — 100, Svalbonienė, Aldona — 10, Ūselytė, Eugenija — 50 Vasilka, Marija— 10, Zabielskis, Jurgis — 20.

Čia skelbiamos aukos ir velionės santaupos sudarė 1,608 dol. sumą, kurios užteko laidotuvių išlaidoms padengti.

Širdingai dėkoju visiems aukojusiems už gilų jautrumą, žmoniškos pareigos supratimą bei dėmesį savo tautietei, gyvenusiai vienišą gyvenimą be savo šeimos artimųjų.

Ši laidotuvių talka buvo efektinga bendruomeninės sąmonės, jos solidarumo išraiška.

T. PAKNIENĖ

"Amber Holidays"

MEMBER

1984 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

Balandžio 18	—$1114.00	Liepos 9	— $1618.00
Gegužės 9	— 1114.00	Liepos 18	— 1361.00
Gegužės 14	—1335.00	Rugpiūčio 1	— 1361.00
Gegužės 30	— 1361.00	Rugpiūčio 13	— 1528.00
Birželio 11	— 1315.00	Rugsėjo 5	— 1361.00
Birželio 18	— 1528.00	Rugsėjo 17	— 1127.00
Birželio 20	— 1361.00	Rugsėjo 26	— 1142.00
	Spalio 3	— $1268.00	

Kelionių ilgis nuo 10 iki 16 dienų — įvairūs maršrutai — Vilnius, Ryga, Talinas, Maskva, Leningradas.

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu. Grupes lydės vadovai.

Registracijos, informacijos reikalu skambinkite:

1 - 800 - 722 — 1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados: 1 - 617 - 268 - 8764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 West Broadway, P.O. Box 116
South Boston, Mass. 02127

Įstaigai vadovauja: Aldona ADOMONIS ir Albina RUDŽIŪNAS. Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus.

Prices are based on double occupancy and are subject to change

DARBININKAS

Redakcija ..... (212) 827-1352
Administr. ..... (212) 827-1351
Spaustuvė ..... (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė ..... 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Kun. Antano Račkausko 50 metų kunigystės jubiliejus bus minimas gegužės 27, šį sekmadienį. Iškilmingos padėkos mišios bus 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Jas drauge koncelebruoja trys jubiliatai: kun. A. Račkauskas, kun. P. Patlaba, abu baigę tą pačią Telšių seminariją ir drauge įšventinti, ir prel. L. Tulaba, kuris specialiai į šias iškimes atvyksta iš Romos ir kuris šiais metais taip pat mini savo kunigystės 50 metų sukaktį. Jubiliejinės vaišės bus 1 val. Cordon Bleu salėje, Woodhavene.

The Tablet, Brooklyno vyskupijos laikraštis, gegužės 19 laidoje įsidėjo 8 kunigų nuotraukas, kurie šiais metais švenčia savo kunigystės 50 metų sukaktį. Tarp tų kunigų yra ir kun. Antanas Račkauskas.

Perkūno vyrų choras gegužės 19 dalyvavo Bayside Glee Club vyrų koncerte ir ten atliko dalį programos. Lietuvių vyrų chorą publika labai šiltai sutiko ir buvo sužavėti jų atlikta programa. Svečių buvo apie 1000. Taip pat dalyvavo ir vyrų klubas iš Yonkers, kuris jau minės 58 metų veiklos sukaktį. Ir šis choras pasidžiaugė lietuvių pasirodymu ir pareiškė norą arčiau susidraugauti, pakvietė dalyvauti jų koncerte.

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio seniūnų tarybos suvažiavimas buvo gegužės 6 Kanadoje. Tarybos pirmininku išrinktas Stepas Jakubickas, valdybos pirmininku Kazys Oželis. Taip pat išrinkta revizijos komisija ir garbės teismas. Iš New Yorko suvažiavime dalyvavo Liudas Tamošaitis.

Wall Street Journal balandžio 24 įsidėjo straipsnį apie Lietuvos praeitį, apie vysk. M. Valančiaus laikus. Ten rašoma, kaip vyskupas, kovodamas su rusų administracija, įvedė blaivybę, apie 82 procentai krašto žmonių pasidarė blaivininkai ir taip labai sumažino valstybės pajamas už degtinę. Rusai griebėsi priemonių, norėdami gauti daugiau pajamų. Uždarė blaivybės draugiją ir įrodinėjo, kad degtinę gerti sveika, ir net nemokamai ją dalijo. Straipsnį parašė Brayen J. Kenny iš Ellington, Conn. Šis straipsnis buvo prisimintas ir per Laisvės Žiburio radiją gegužės 20 laidoje.

Zigmas Raulinaitis, Kario redaktorius, gegužės 14 buvo operuotas. Jam padaryta širdies operacija. Ligonis sėkmingai sveiksta ir greitai grįžta namo.

SVARBU SIUNČIANTIEM SIUNTINIUS Į LIETUVĄ

Siuntinių agentūros praneša, kad nuo rugpjūčio 1 visiem siuntiniam į Sovietų Sąjungą, tuo pačiu ir į okupuotą Lietuvą, pritaikomi nauji sovietų potvarkiai — nebus galima čia sumokėti muitų. Muitą turės sumokėti siuntinio gavėjas.

A. ir E. Ošlapai, gyvenę Richmond Hill, N.Y., persikėlė į naują gyvenvietę. Jų naujas adresas: 8 Willow La., Old Greenwich, Conn. 06870. Tel. 203 637-3772.

A. Maceikos vardo biblioteka Kultūros Židiny šį Vainikų dienos savaitgalį, gegužės 26, bus uždaryta.

Baisiojo birželio minėjimas bus birželio 17. Pamaldos Apreiškimo parapijos bažnyčioje 11 val. Kultūros Židinyje 2 val. popiet minėjimas bus tęsiamas toliau.

Moterų Vienybės sukaktuvinis 50 metų koncertas ir balius gegužės 19 Kultūros Židinyje praėjo su dideliu pasisekimu. Dalyvavo 260 žmonių, programą atliko dramos aktorius Vitalis Žukauskas ir solistė Vita Talandis, akomponavo William Smiddy. Šokiam grojo Joe Thomas orkestras. Platesnis aprašymas bus kitame Darbininko numeryje.

Liet. Religinės Šalpos direktorių tarybos posėdis įvyko gegužės 21 Religinės Šalpos įstaigos patelpose.

Liet. Kat. Bažnyčios Kronikos — numeriai 60 ir 61, išversti į anglų kalbą, jau išspausdinti ir išsiuntinėti amerikiečių spaudai, informacijos tarnybom. Abu numerius į anglų kalbą išvertė kun. Kazimieras Pugevičius. Leidžia Lietuvių Kunigų Vienybė. Vieno numerio išleidimą aukomis parėmė Lietuvos vyčiai, o kito Juozas W. Salinis iš Detroito. Abu numeriai iliustruoti, gale sudarytos vardų rodyklės. Paskutiniame viršelio puslapyje įdėtas Lietuvos žemėlapis su tais vietovardžiais, kurie minimi tame Kronikos numeryje.

Landsbergių, Ercių šeimos ir Jadvyga Matulaitienė dėkoja kun. Antanui Račkauskui už rožančiaus sukalbėjimą Emilijos Landsberbienės šermenyse.

The Advocate, Newarko arkivyskupijos laikraštis, gegužės 2 laidoje vedamųjų skyriuje rašo, jog New Jersey valstybės sudaryta speciali komisija studijuoja galimybes, kad į viešųjų mokyklų kursus ir skaitymų knygas būtų įvestas skyrius, kaip pavergtos tautos kentėjo ir kenčia nuo komunizmo. Dabar tokie vadovėliai aiškina kaip žmonės kentėjo nuo nacizmo, kaip jie buvo naikinami. Tai nesą objektyvu, nes yra užmiršta dar viena labai svarbi tikrovė — komunizmo darbai. (Šio laikraščio vedamąjį puslapį redakcijai atsiuntė Emilija Jurevičiūtė iš Lindeno, N.J.)

Reikalinga aktyvi pensininkų pora pietų Floridoje, netoli jūros, sodo, daržo ir baseino priežiūrai. Už tai gauna dviejų miegamųjų namą gyventi. Skambinti 305 772-4455 arba rašyti į Darbininko administraciją.

Latviai katalikai išleido savo stamboką kalendorių — Dzimtines Kalendars — 1984 Gadam. Be kalendorinės medžiagos knygos sudėta eilė straipsnių. Ten yra įdėtas ir platus straipsnis apie šv. Kazimierą. Straipsnį parašė lietuvis Juozas Lingis. Kalendorius išspausdintas Švedijoje.

Lietuvos vyčių 110 kuopos vakarienė ir šokiai įvyks birželio 2, šeštadienį, V. Atsimainymo lietuvių parapijos salėj, Maspeth, N.Y. Toj pačioj salėj kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks birželio 6, trečiadienį, 8 val. vak.

Lietuvos vyčių Vid. Atlanto apskrities suvažiavimas įvyks birželio 3, sekmadienį, Paterson, N.J.

Patikslinam. Praeitame Darbininko numeryje po kun. Antano Račkausko nuotrauka buvo parašyta, kad jis kunigystės jubiliejų švęs gegužės 29. Čia įsivėlė korektūros klaida. Jis savo kunigystės 50 metų sukaktį minės gegužės 27, sekmadienį.

Viktorija Dėdinienė gegužės 9 buvo atskridusi iš Sunny Hills, Fla., į Woodhaveną ir aplankė savo gimines, draugus bei pažįstamus. Gegužės 23 vėl išskrido atgal. Turbūt New Yorko vėsus oras sutrumpino jos viešnagę. Ji dėkoja visiem už malonų priėmimą ir vaišes.

Aldona Noakaitė Pintsch iš W. Milford, N.J., apsilankiusi Darbininko administracijoj, įsigijo lietuviškų leidinių už 60 dol. Dėkojame lietuviškos knygos gerbėjai.

Jurgis Bobelis, kuris turi savo įmonę Allied Bronze Corporation Long Island City, N.Y., užsukęs į Darbininko administraciją, įsigijo lietuviškų leidinių už 135 dol. Dėkojame lietuviškos spaudos rėmėjui.

J. Aukštakalnis iš Detroit, Mich., už 135 dol. užsisakė poezijos knygų, kurios buvo skelbiamos Darbininke. Padėka lietuviškos poezijos gerbėjui.

MŪSŲ ŠACHMATININKAI

Kaip buvo skelbta, New Yorko lietuviai šachmatininkai Šiaurės Amerikos lietuvių šachmatų pirmenybėse laimėjo pirmą ir antrą vietą.

Pirmą vietą laimėjo Edvardas Staknys, iš Liet. Atletų Klubo su 3 1/2 taško.

Antrą vietą laimėjo Arūnas Simonaitis. Jis gavo 3 taškus. Jis nugalėjo Chrolavičių iš Hamiltono, Juozą Genčių iš Toronto, Emilijų Bartimą iš Toronto. Pralaimėjo prieš Edvardą Staknį.

Jauna dirbanti pora ieško buto iš 3 kambarių. Pageidaujama Richmond Hill arba Woodhaveno rajone. Po 7 val. vak. skambinti telef. 849-9604.

Ieškoma sekretorė/-ius lietuviškai įstaigai New Yorke. Pageidautina, kad laisvai valdytų lietuvių ir anglų kalbas, mokėtų gerai rašyti rašoma mašinėle, efektyviai komunikuoti telefonu ir raštu bei vairuoti. Darbo pareigos pagrindinai apima mašinraščio darbus, siuntų pakavimą bei prašymų pildymą ir išsiuntimą ir kitus techniškus-administracinius rūpesčius. Darbo sąlygos bus aptartos su rimtais kandidatais. Siųsti reziume: Lithuanian Catholic Religious Aid, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

Natūralaus bičių medaus prieinamomis kainomis galima gauti Darbininko spaudos kiosk e. Čia taip pat galima įsigyti kalėdinių kortelių, lietuviškos muzikos plokštelių, įvairių suvenyrų ir dovanėlių Kalėdom ir kitom progom, naujausių lietuviškų knygų, gintarų ir kt.

QUEENS COLLISION CENTER INC. Expert auto body works — Ducco painting — Welding — Frames straightened — Fiber glass work. John R. Chicavich, 131-13 Hillside Avenue, Richmond Hill, N.Y. 11418. 24 hr. towing phone HI 1-6666. Towing after 6:00—843-6677.

Kultūros Židinio kieme gegužės 13 vyko metinė gegužinė. Čia dalis užkandžiaujančių dalyvių. Nuotr. P. Biveinio

KULTŪROS ŽIDINIO SPALVINGA GEGUŽINĖ

(atkelta iš 7 psl.)

— bus trumpas motinų pagerbimas. Vaikai tuoj paėmė gėlių krepšį ir gėles išdalijo visom motinom. Vėliau jas prisegė prie krūtinės. Berniukas ir mergaitė pasakė po eilėraštį, skirtą motinom. Pasakė gražia lietuvių kalba, tvarkingai pasinaudodami mikrofonu.

Vainikas prie paminklo

Po to visi iš salės išėjo ir susirinko prie Laisvės paminklo, kur jau didelė žaluma, kur pilna žydinčių gėlių, kur buvo daug saulutės ir kur vėjelis supo vešliai sužaliavusių medžių šakas.

Iš trijų pusių apstojo paminklą. Čia visom ceremonijom vadovavo LB apygardos pirmininkas Aleksandras Vakselis. Iškilmės buvo trumpos. Prie paminklo padėtas gražus žydinčių gėlių vainikas, prisimenant ir pagerbiant visas lietuves motinas. Vainiką padėjo West Point karo akademijos kariūnas Aidis Zundė ir Marytė Šalinskienė. Visi sugiedojo giesmę Marija, Marija.

Tuo ir buvo baigtas motinų pagerbimas ir visos pamaldos. Prasidėjo antroji dalis — piknikavimas.

Prie apskrito stalo

Židinio aikštė buvo atidalyta, — prie vienuolyno buvo palikta vietos pastatyti stalam ir įrengti piknikavimui.

Į parko pusę prie tvoros veikė "Giraitės" paviljonas. Čia virė didžiausias judėjimas. Čia pardavinėjo karštus kotletus, dešreles, ledus, sodes, alų. Čia dirbo išsijuosę ir skubėdami: Vytautas Alksninis, Zenonas Jurys, Romas Kezys ir jo du sūnūs — Vytis ir Rimas, Stasys Karmazinas, dirbo taip pat ir Rasa ir Sigita Alksninytės, o Irena Alksninienė pardavinėjo kuponus. Visas jų atsivežtas ir pagamintas maistas ir visi gėrimai buvo parduoti. Alus buvo parduodamas ąsočiais iš statinaičių ir buteliais.

Nemažas judėjimas buvo ir didžiojoje salėje. Tos salės virtuvėje Eugenija Kezienė su savo talkininkėm buvo paruošus pietus — cepelinus. Čia laukė žmonės net eilutėje sustoję. Ir čia buvo viskas gana greitai išpirkta.

Didžiojoje salėje veikė ir gėrimų baras, aptarnaujamas visada judraus ir paslaugaus Jurgio Šližio.

Muzika, šokiai, dainos

Kieme buvo įrengta garsiakalbių sistema. Čia iš garsajuosčių nuolat skambėjo lietuviška muzika, dainos.

Kiek užkandžiavus ir pasikalbėjus prie stalų, Algis Šilbajoris pranešė, kad pradedama gegužinės programa.

Salėse šokiam pasirengė dvi grupės vaikų — mokyklos mažieji vaikai ir Tryptinio šokėjai. Vadovaujami mokytojo Raimundo Balsio, jie pašoko keletą tautinių šokių. Visada daug linksmumo įneša patys mažiausi šokėjai, jų pastangos kuo geriau atlikti. Vyresnieji čia jau su visu grakštumu sukosi ir lankstėsi aikštėje.

Prie salės durų išsirikiavo ir Perkūno choras. Atsirado ir Perkūno vadovas Viktoras Ralys, kuris ką tik buvo grįžęs iš koncerto Clevelande. Choras tada padainavo keletą dainų, paskui pasklido tarp stalų, dainuodamas ir įtraukdamas dainuoti visus. Įsijungė į dainą ir kiti, susigrupavo būreliais ir skardeno daina.

Taip jie čia poilsiavo, linksminosi iki kokių 6 v.v. Žmonių buvo atsilankę apie 250. Ir visi pasidžiaugė tvarka ir organizacija. Prie geros nuotaikos prisidėjo ir puikus oras. Tikrai tai buvo pakili Kultūros Židinio pavasario šventė, sujungusi visus į vieną didelę lietuvišką šeimą. (p.j.)

VYKSTAME Į TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ CLEVELANDE

Iš New Yorko autobusas į VII tautinių šokių šventę Clevelande išvyksta birželio 29, penktadienį, 8:30 val. vak. nuo Shalins laidotuvių įstaigos Woodhavene ir 8:45 val. vak. nuo Kultūros Židinio, Brooklyne. Grįžta liepos 2, pirmadienį, apie 11 val. vak.

Kaina: vien tik kelionė autobusu — 60 dol.
autobusas ir viešbutis (asmeniui):
vienas kambaryje — 140 dol.
du kambaryje — 100 dol.
trys kambaryje — 86 dol.
keturi kambaryje — 80 dol.

Į kainą įskaito ir transportacija tarp viešbučio, šokių ir banketo salės.

Šokių šventės bilietai — 5 dol. ir brangesni.
Registruotis: Marytė Šalinskienė 296-2244

Kelionių agentūra Vytis 769-3300

NEW YORKO LIETUVIŲ VYRŲ CHORO
PERKŪNAS
20-TAS
SUKAKTUVINIS
KONCERTAS

BIRŽELIO 2, ŠEŠTADIENĮ, KULTŪROS ŽIDINYJE

PROGRAMOJE:
— VYRŲ CHORAS PERKŪNAS
— Kunigų choras iš op. "Užburtoji fleita" (W.A. Mozarto)
Diriguoja VIKTORAS RALYS, sol. STASYS CITVARAS, akomponuoja DALIA SAKAITĖ
— VYRŲ CHORAS BAYSIDE GLEE CLUB
Diriguoja RALPH WILKENSON, akomponuoja THOMAS McNELLY
VYRŲ CHORAS PERKŪNAS
Diriguoja VIKTORAS RALYS, VYTAUTAS STROLIA, VYTAUTAS DAUGIRDAS, akomponuoja DALIA SAKAITĖ

Po koncerto bus ateinančių malonių atostogų linksma vakaronė su šokiais, gražiomis perkūniečių dainomis, žaidimais ir t.t. Šokiam gros ir dainuos nuotaikingi "JINAI IR TRYS GINTARAI"!

Bufetas su šaltais užkandžiais ir šiltais patiekalais.
Mažojoj salėje baras su atgaiva ir kokteiliais.
Turtinga loterija — kaip visuomet!!!
Koncertas prasideda 7:30 v.v. punktualiai, kokteiliai — 6:30 v.v.
Bilietai gaunami pas choristus ir prie įėjimo.
Įėjimas — 7 dol., jaunimui iki 15 m. — 3 dol. (prie įėjimo)
Vakaronei stalus užsisakyti pas P. Tutiną — 647-1406 ir L. Drangauską — 296-5655
Stalai paskiriami pagal užsakymo datą — eilės tvarka.

MALONIAI LAUKIAME VISŲ!